

Ministru kabineta rīkojums Nr.146

Rīgā 2013.gada 12.aprīlī (prot. Nr.18 34.§)

**Par Rīcības plānu augu aizsardzības līdzekļu ilgtspējīgai
izmantošanai 2013.-2015.gadam**

1. Apstiprināt Rīcības plānu augu aizsardzības līdzekļu ilgtspējīgai izmantošanai 2013.-2015.gadam (turpmāk - plāns).
2. Noteikt Zemkopības ministriju par atbildīgo institūciju plāna izpildes kontroles jomā.
3. Plānā minētajām institūcijām 2013.gadā nodrošināt plānā paredzēto pasākumu īstenošanu atbilstoši piešķirtajiem valsts budžeta un ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļiem.
4. Jautājumu par papildu valsts budžeta līdzekļu piešķiršanu plānā paredzēto pasākumu īstenošanai 2014. un 2015.gadā izskatīt likumprojekta par valsts budžetu 2014.gadam un likumprojekta par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2014., 2015. un 2016.gadam sagatavošanas procesā kopā ar visu ministriju un centrālo valsts iestāžu priekšlikumiem par jaunajām politikas iniciatīvām un iesniegtajiem papildu finansējuma pieprasījumiem atbilstoši valsts budžeta finansiālajām iespējām.
5. Plāna īstenošanā iesaistītajām institūcijām līdz 2016.gada 1.februārim iesniegt Zemkopības ministrijā informāciju par plāna izpildi.
6. Zemkopības ministrijai sagatavot un zemkopības ministram līdz 2016.gada 1.martam iesniegt noteiktā kārtībā Ministru kabinetā informatīvo ziņojumu par plāna izpildi.

Ministru prezidenta vietā -
labklājības ministre *I. Viņķele*Zemkopības ministre *L. Straujuma*(Ministru kabineta
2013.gada 12.aprīļa
rīkojums Nr.146)**Rīcības plāns augu aizsardzības līdzekļu ilgtspējīgai izmantošanai
2013.-2015.gadam****SATURA RĀDĪTĀJS**

		Lpp.
	Kopsavilkums	
	Ievads	
1.	Normatīvie akti	

2.	Rīcības plāna mērķis	
3.	Rīcības virzieni, uzdevumi un pasākumi mērķa sasniegšanai	
3.1.	Atļauju piešķiršana augu aizsardzības līdzekļu laišanai tirgū un lietošanai Latvijā	
3.2.	Nodrošināta augu aizsardzības līdzekļu laišanas tirgū uzraudzība	
3.3.	Profesionālo augu aizsardzības līdzekļu lietotāju, operatoru, pārdevēju un konsultantu apmācība	
3.4.	Konsultāciju sistēmas pilnveidošana augu aizsardzības jomā	
3.5.	Patērētāju aizsardzība	
3.6.	Pasākumi ūdens, vides un dzeramā ūdens aizsardzībai	
3.6.1.	Ūdens un ūdens vides aizsardzība	
3.6.2.	Citu dzīvo organismu aizsardzība	
3.7.	Ar augu aizsardzības līdzekļu lietojumu saistītā riska samazināšana konkrētās teritorijās	
3.8.	Nodrošināts augu aizsardzības līdzekļu salīdzinošais novērtējums	
3.9.	Neķīmisku augu aizsardzības līdzekļu izmantošana	
3.10.	Pasākumi sabiedrības informēšanai un izpratnes veicināšanai par augu aizsardzības līdzekļu lietošanu	
3.11.	Izveidota un nodrošināta augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtu pārbaudes sistēma	
3.12.	Augu aizsardzības līdzekļu lietošana no gaisa	
3.13.	Drošas darbības ar augu aizsardzības līdzekļiem	
3.14.	Nodrošināta augu aizsardzības līdzekļu lietošanas kontrole	
3.15.	Pasākumi integrētās augu aizsardzības vispārējo principu ieviešanai	
3.16.	Nelegālo un viltoto augu aizsardzības līdzekļu izplatības mazināšana	
3.17.	Indikatori augu aizsardzības līdzekļu lietošanas ietekmes izvērtēšanai	
4.	Plāna īstenošanai nepieciešamais finansējums	

Kopsavilkums

Augu aizsardzība ir viens no būtiskiem priekšnosacījumiem ražu ieguvei un līdz ar to arī konkurētspējai. Latvijā izplatītais ķīmisko augu aizsardzības līdzekļu apjoms patlaban ir viens no mazākajiem Eiropā. Rīcības plānā izvirzītais valsts mērķis ir mazināt augu aizsardzības līdzekļu lietošanas radīto risku un ietekmi uz cilvēku veselību un vidi. Šajā rīcības plānā ir iekļauti konkrēti mērķi, uzdevumi un laika grafiks to riska faktoru mazināšanai, kas saistīti ar augu aizsardzības līdzekļu lietošanu.

Lietošanai pēc iespējas jāizvēlas tādi augu aizsardzības līdzekļi, kas potenciāli var radīt mazāku risku videi un cilvēku un dzīvnieku veselībai. Augu aizsardzības līdzekļu lietotājiem ir jābūt pieejamai informācijai un, pieņemot lēmumu par augu aizsardzības līdzekļu lietošanu, jāprot izvērtēt augu aizsardzības līdzekļus pēc to iespējamās iedarbības uz cilvēku veselību un vidi. Sabiedrībai ir jānodrošina informācijas pieejamība par augu aizsardzības līdzekļiem, jo īpaši par to radīto risku un to lietošanas dēļ iespējamo akūto vai hronisko kaitējumu cilvēku veselībai, organismiem, ko nav paredzēts apstrādāt, un videi, kā arī par pesticīdu lietošanas alternatīvām, kas nav saistītas ar ķīmisku vielu lietošanu.

Lai nodrošinātu atbilstošu augu aizsardzības līdzekļu pieejamību Latvijā, ir plānots pārskatīt Augu aizsardzības līdzekļu reģistru un izvērtēt iespēju paplašināt atļauta augu aizsardzības līdzekļu lietojumu, kā arī sekmēt augu aizsardzības līdzekļu reģistrāciju maza apjoma lietošanai. Tāpat ir nepieciešams apzināt iespējas piemērot savstarpējās atzīšanas procedūru un nodrošināt, lai Latvija spētu pildīt novērtētāja dalībvalsts funkcijas Ziemeļu zonā.

Lai pilnveidotu konsultāciju sistēmu augu aizsardzības jomā, ir jānodrošina, ka Latvijā ir apmācīti augu aizsardzības līdzekļu lietotāji, operatori un pārdevēji un ka profesionālie augu aizsardzības līdzekļu lietotāji lieto pārbaudītas un drošas augu aizsardzības lietošanas iekārtas. Jaunajā profesionālo augu aizsardzības līdzekļu lietotāju, operatoru apmācību programmā lielāks uzsvars nekā iepriekš tiek likts uz darba drošību, pasākumiem vides aizsardzībai, tostarp uz prasībām ievērot augu aizsardzības līdzekļu marķējumā norādītās prasības lietotāju, operatoru un strādājošo aizsardzībai.

Latvijā ir pietiekami pazemes ūdeņu krājumi, lai tās iedzīvotājus apgādātu ar kvalitatīvu dzeramo ūdeni, un šāds stāvoklis ir jāsaglabā arī turpmāk. Ir jāuzlabo virszemes un pazemes ūdeņu, kā arī dzeramā ūdens monitorings, tostarp bīstamo vielu - pesticīdu (augu aizsardzības līdzekļu) - kontrole.

Lai nodrošinātu atbilstību maksimāli pieļaujamajam pesticīdu - augu aizsardzības līdzekļu - atlieku līmenim augu un dzīvnieku izcelsmes pārtikā, Eiropas Kopienas dalībvalstis, arī Latvija, ik gadu īsteno augu aizsardzības līdzekļu atlieku kontroles programmas. Lai pie patērētājiem nonāktu droši augkopības produkti, ir jāturpina darbs pie kontroles programmām un sabiedrības informēšanas.

Lai pārbaudītu, vai tiek ievērotas augu aizsardzības lietošanas prasības, arī turpmāk jākontrolē augu aizsardzības līdzekļu lietošana un jāorganizē informatīvas kampaņas, lai profesionālos augu aizsardzības līdzekļu lietotājus informētu par normatīvo aktu prasībām.

Līdz 2014.gada 1.janvārim visiem profesionāliem augu aizsardzības līdzekļu lietotājiem ir jāievieš vispārīgie integrētās augu aizsardzības principi. Ir jārada iespēja profesionālajiem augu aizsardzības līdzekļu lietotājiem, operatoriem, konsultantiem un pārdevējiem gūt zināšanas par integrētās augu aizsardzības principiem.

Pamatojoties uz Augu aizsardzības līdzekļu izplatīšanas prasību izpildes kontroles rezultātiem 2011.gadā, ir konstatēts palielināts risks, kas saistīts ar nelegālu augu aizsardzības līdzekļu ieviešanu un izplatīšanu. Tāpēc ir nepieciešams palielināt pārbaudi un noņemto paraugu skaitu. Valsts augu aizsardzības dienests katru gadu ierosina administratīvo pārkāpumu lietas par nelikumīgu augu aizsardzības līdzekļu tirdzniecību. Lai novērstu nelegālo augu aizsardzības līdzekļu izplatīšanu un lietošanu Latvijā, ir jāuzlabo pārbaudi sistēma kravu muitošanas vietās un jāturpina kontrolēt augu aizsardzības līdzekļu lietošana un izplatīšana.

Ir jāiegūst un jāapkopo statistikas dati par Latvijā iespējamo nelegālo augu aizsardzības līdzekļu izplatīšanas un lietošanas apjomu.

Viens no Eiropas Parlamenta un Padomes 2009.gada 21.oktobra Direktīvas Nr. 2009/128/EK, ar kuru nosaka Kopienas sistēmu pesticīdu ilgtermiņa lietošanas nodrošināšanai mērķiem, ir izveidot Eiropas Savienībā saskaņotus riska indikatorus. Latvijā ir jāizveido sistēma augu aizsardzības līdzekļu lietošanas ietekmes izvērtēšanas indikatoru aprēķināšanai. Lai to izveidotu un lietotu, ir nepieciešams iegūt un izvērtēt statistikas datus par izplatītajiem un izlietotajiem augu aizsardzības līdzekļiem.

Ievads

Latvijas rīcības plāns augu aizsardzības līdzekļu ilgtermiņai izmantošanai (turpmāk - rīcības plāns) ir sagatavots un tiks izmantots, lai sasniegtu Eiropas Parlamenta un Padomes 2009.gada 21.oktobra Direktīvā Nr. 2009/128/EK, ar kuru nosaka Kopienas sistēmu pesticīdu ilgtermiņa lietošanas nodrošināšanai, izvirzīto mērķi - panākt augu aizsardzības līdzekļu ilgtermiņa lietošanu, mazinot augu aizsardzības līdzekļu lietošanas radīto risku un ietekmi uz cilvēku veselību un vidi. Minētās direktīvas 4.pants paredz rīcības plāna izstrādi, kā arī nosacījumu to pārskatīt vismaz reizi piecos gados. Papildus minētajam mērķis ir arī sekmēt integrētās augu aizsardzības un alternatīvo paņēmienu pilnveidošanu un ieviešanu, lai pēc iespējas vairāk mazinātu atkarību no augu aizsardzības līdzekļu lietošanas. Savukārt, lai nodrošinātu uzraudzību pār to, kā tiek lietoti augu aizsardzības līdzekļi, kuru sastāvā ir darbīgās vielas, kas izraisa īpašas bažas, ir izstrādājami riska indikatori.

Šajā sakarā ar 2011.gada 13.decembra Ministru kabineta sēdes protokollēmumu "Noteikumu projekts "Noteikumi par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū"" Zemkopības ministrijai uzdots sagatavot un iesniegt izskatīšanai Ministru kabinetā rīcības plāna projektu "Augu aizsardzības līdzekļu ilgtermiņa izmantošana".

Diskusijas Eiropas Savienībā par šo jautājumu aizsākās 2002.gadā, kad tika pieņemta Sestā vides rīcības programma (*6th Environment Action Programme* jeb *6 EAP*) 2002.-2012.gadam. Eiropas Parlaments un Padome atzina, ka vēl vairāk ir jāsamazina pesticīds, īpaši augu aizsardzības līdzekļu, ietekme uz cilvēka veselību un vidi. Tika uzsvērta nepieciešamība panākt pesticīdu ilgtermiņgāku lietošanu un izteikts mudinājums ievērojams samazināt, gan pesticīdu lietošanu kopumā, gan ar to saistīto risku, vienlaikus tomēr nodrošinot nepieciešamo kultūraugu aizsardzību.

Pamatojoties uz šo rīcības programmu, 2006.gada vasarā Eiropas Komisija nāca klajā ar priekšlikumiem vairākiem Eiropas Savienības normatīvo aktu projektiem augu aizsardzības jomā, tostarp direktīvai par pesticīdu ilgtermiņa lietošanas nodrošināšanu, attiecinot to uz pesticīdiem, kas tiek lietoti kā augu aizsardzības līdzekļi. Šie priekšlikumi jau sākotnējā variantā paredzēja prasību katrai dalībvalstij izstrādāt savus rīcības plānus augu aizsardzības līdzekļu lietošanas radīto risku mazināšanai.

Kopējā lauksaimniecības preču izlaides vērtība bāzes cenās (ar produktu subsīdijām) 2011.gadā bija Ls 700 milj., nozīmīgi (par 15 %) palielinoties salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu. No tās 57,4 % veidoja augkopība un tikai 42,6 % lopkopība. Ir vērojams, ka pēdējos gados tieši augkopības nozare attīstās straujāk, jo 2006.gadā augkopības produkcija veidoja 52 % no kopējās lauksaimniecības preču produkcijas (Zemkopības ministrijas 2012.gadā sagatavotais Lauksaimniecības ziņojums par 2011.gadu "Latvijas lauksaimniecība").

Pēc lauksaimniecības skaitīšanas datiem 2010.gadā Latvijā 83,4 tūkst. ekonomiski aktīvās lauku saimniecības apsaimniekoja 2879,1 tūkst. ha zemes, tai skaitā 1796,3 tūkst. ha izmantotās lauksaimniecībā izmantojamās zemes. 2010.gadā vidēji vienā lauku saimniecībā tika apsaimniekoti 34,5 ha zemes, kas ir par 9,0 ha jeb 35,3% vairāk nekā 2007.gadā. Vidējā izmantotās lauksaimniecībā izmantojamās zemes platība vienā lauku saimniecībā palielinājusies par 36,9 % - no 15,7 ha 2007.gadā līdz 21,5 ha 2010.gadā.

Augu aizsardzība ir viens no būtiskiem priekšnosacījumiem gan lielu ražu ieguvei, gan arī konkurētspējai.

Salīdzinājumā ar citām Eiropas Savienības dalībvalstīm Latvijā gala lietotājiem izplatīto augu aizsardzības līdzekļu apjoms ir viens no mazākajiem, turklāt ievērojams skaits saimniecību Latvijā nodarbojas ar bioloģisko lauksaimniecību.

2011.gadā bija 3484 bioloģiskās saimniecības, kuru rīcībā esošā platība izņēma 184 120 ha jeb aptuveni 10 % no kopējās lauksaimniecībā izmantojamā zemes platības valstī. Lai gan pēdējos gados bioloģiski sertificēto saimniecību skaitam ir tendence samazināties, tomēr to lauksaimniecībā izmantojamā zemes platība gadu no gada nedaudz palielinās. 2010.gadā bioloģiski sertificētā zemes platība ir palielinājusies par 10 % (Zemkopības ministrijas 2012.gadā sagatavotais Lauksaimniecības ziņojums par 2011.gadu "Latvijas lauksaimniecība").

Šajā rīcības plānā ir iekļauti konkrēti mērķi, uzdevumi un laika grafiks to riska faktoru mazināšanai, kas saistīti ar augu aizsardzības līdzekļu lietošanu. Šie mērķi un uzdevumi ir atbilstoši un piemēroti situācijai Latvijā.

Iepriekš Latvijā saistībā ar augu aizsardzības jomu tika izstrādāts un ar Ministru kabineta 2009.gada 12.augusta rīkojumu Nr.558 apstiprināts politiskās plānošanas dokuments "Integrētās augu aizsardzības politikas attīstības pamatnostādnes 2009.-2015.gadam". Daži no šajā dokumentā paredzētajiem pasākumiem ir iekļauti arī rīcības plānā.

Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2014.-2020.gadam paredz rīcības virzienu "Dabas un kultūras kapitāla ilgtspējīga apsaimniekošana" un tajā veicamo uzdevumu - "stimulēt zemes un citu dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu un bioloģisko daudzveidību, lietojot vidi saudzējošas tehnoloģijas". Plānā ir norādīti mērķa sasniegšanas rādītāji.

Tiek gatavoti arī Valsts augu aizsardzības dienesta priekšlikumi jaunajām politikas iniciatīvām 2014.-2016.gadam budžeta programmā 27.00.00 "Augu veselība un augu aprītes uzraudzība". Sagatavotajos priekšlikumos ir norādīts nepieciešamais papildu finansējums.

Rīcības plāns ir saskaņots ar Zemnieku saeimu, Lauksaimnieku organizācijas sadarbības padomi, Latvijas lauksaimnieku kooperatīvu asociāciju.

1. Normatīvie akti

Eiropas Savienībā augu aizsardzības jomu regulē šādi normatīvie akti:

- 1) Eiropas Parlamenta un Padomes 2009.gada 21.oktobra Direktīva Nr. 2009/128/EK, ar kuru nosaka Kopienas sistēmu pesticīdu ilgtspējīgas lietošanas nodrošināšanai (turpmāk - Direktīva);
- 2) Eiropas Parlamenta un Padomes 2009.gada 21.oktobra Regula Nr. 1107/2009/EK par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū, ar ko atceļ Padomes Direktīvas 79/117/EEK un 91/414/EEK (turpmāk - Regula 1107/2009/EK);
- 3) Eiropas Parlamenta un Padomes 2009.gada 21.oktobra Direktīva 2009/127/EK, ar ko Direktīvu 2006/42/EK groza attiecībā uz pesticīdu lietošanas mašīnām;
- 4) Eiropas Parlamenta un Padomes 2009.gada 25.novembra Regula (EK) Nr. 1185/2009 attiecībā uz statistiku par pesticīdiem.

Tā kā iepriekš tika pieņemta Regula Nr. 396/2005/EK, kas nosaka maksimāli pieļaujamās augu aizsardzības līdzekļu darbīgo vielu atlieku līmeņus lauksaimniecības produktos, tiek uzskatīts, ka Eiropas Savienībā patlaban ir izstrādāts tiesiskais regulējums visiem augu aizsardzības līdzekļu aprītes ķēdes posmiem.

Līdz Direktīvas pieņemšanai liela daļa tās prasību Latvijā jau bija noteiktas ar nacionālajiem normatīvajiem aktiem, tomēr, lai Direktīvu pārņemtu pilnībā, spēkā esošie normatīvie akti tika pārskatīti un pieņemti šādi normatīvie akti:

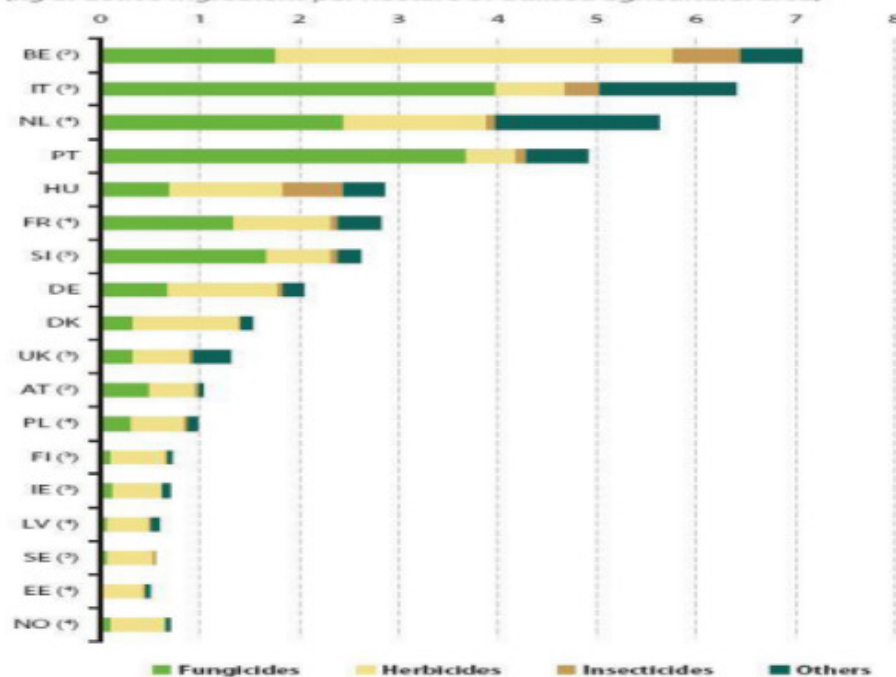
- grozījumi Augu aizsardzības likumā;
- Ministru kabineta 2012.gada 24.jūlija noteikumi Nr.509 "Noteikumi par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū saskaņā ar Regulu Nr. 1107/2009";
- Ministru kabineta 2012.gada 10.jūlija noteikumi Nr.491 "Noteikumi par augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtām";
- Ministru kabineta 2011.gada 13.decembra noteikumi Nr.949 "Noteikumi par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū";
- Ministru kabineta 2011. gada 13.decembra noteikumi Nr.950 "Augu aizsardzības līdzekļu lietošanas noteikumi";
- grozījumi Ministru kabineta 2008.gada 15.septembra noteikumos Nr.746 "Ar noteiktām slimībām slimojošu pacientu reģistra izveides, papildināšanas un uzturēšanas kārtība".

Patlaban tiek izstrādāts Ministru kabineta noteikumu projekts par profesionālo augu aizsardzības līdzekļu lietotāju, augu aizsardzības līdzekļu pārdevēju un augu aizsardzības konsultantu apmācību.

2. Rīcības plāna mērķis

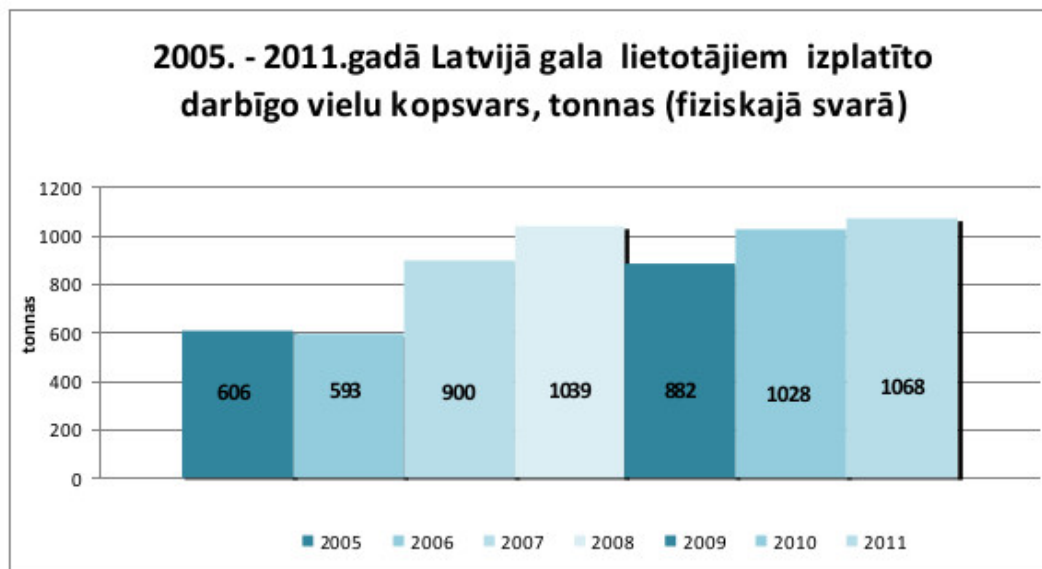
Eiropas Savienībā katru gadu tiek apkopota informācija par gala lietotājiem izplatītajiem augu aizsardzības līdzekļiem. Rīcības plāna 1.attēlā redzams, ka uz kopējā fona Latvijā izplatītais ķīmisko augu aizsardzības līdzekļu apjoms ir vieni no mazākajiem Eiropā.

Figure 2.6: Sales of plant protection products, 2008 (*)
(kg of active ingredient per hectare of utilised agricultural area)

1. attēls. Gala lietotājiem pārdotais augu aizsardzības līdzekļu darbīgo vielu apjoms kg uz 1 ha lauksaimniecībā izmantojamās zemes (Eiropas Savienības Statistikas biroja dati par 2008.gadu)

Pamatojoties uz šī plāna 2.attēlā redzamiem datiem par augu aizsardzības līdzekļu darbīgo vielu pārdošanas apjomu laika posmā no 2005. līdz 2011.gadam, var aprēķināt, ka uz izmantotās lauksaimniecībā izmantojamās zemes hektāru vidēji tika lietoti **0,48 kg** augu aizsardzības līdzekļu darbīgās vielas.

2.attēls. 2005.-2011.gadā gala lietotājiem pārdotais augu aizsardzības līdzekļu darbīgo vielu apjoms Latvijā (t)

Pieņemot, ka 1.attēlā iekļautā diagramma vidēji raksturo arī augu aizsardzības līdzekļu lietošanu uz vienu ha lauksaimniecībā izmantojamās zemes valstī, uzskatāms, ka patlaban Latvijā ķīmiskie augu aizsardzības līdzekļi netiek lietoti tik lielā apjomā, lai būtu jāveic speciāli pasākumi lietošanas kvantitātes samazināšanai, tādēļ nacionālajā rīcības plānā **2013.-2018.gadam kvantitatīvs augu aizsardzības līdzekļu lietošanas samazinājums Latvijā netiek plānots.**

Rīcības plānā izvirzītais valsts mērķis, kas Latvijai būtu jāsasniedz, izstrādājot un ieviešot rīcības plānu 2013.-2015.gadam, ir mazināt augu aizsardzības līdzekļu lietošanas radīto risku un ietekmi uz cilvēku veselību un vidi.

Šis mērķis tiks sasniegts, īstenojot rīcības plānā noteiktos darbības virzienus un izpildot uzdevumus.

3. Rīcības virzieni, uzdevumi un pasākumi mērķa sasniegšanai

3.1. Rīcības virziens "Atļauju piešķiršana augu aizsardzības līdzekļu laišanai tirgū un lietošanai Latvijā"

Esošā situācija

Latvijā augu aizsardzības līdzekļi tiek laisti tirgū un lietoti pēc to visaptveroša un zinātniski pamatota novērtējuma saskaņā ar Regulu 1107/2009/EK. Tikai tad, ja šī novērtējuma rezultātā ir gūta pārliecība par to, ka augu aizsardzības līdzeklis dod noteiktu labumu augkopībai un tam nav kaitīgas ietekmes uz cilvēku vai dzīvnieku veselību vai nevēlamas iedarbības uz vidi, augu aizsardzības līdzekli tiek atļauts lietot Latvijā.

Līdz 2012.gada 1.jūnijam bija reģistrēti 285 augu aizsardzības līdzekļi ar 150 darbīgajām vielām, bet tirgū bija pieejams 161 augu aizsardzības līdzeklis.

Augu aizsardzības likumā ir noteikts, ka Latvijā atļauto augu aizsardzības līdzekļu reģistru kārtā Valsts augu aizsardzības dienests (turpmāk - dienests). Lai precizētu kārtību augu aizsardzības līdzekļu iekļaušanai reģistrā, dažādu atļauju izsniegšanai un augu aizsardzības līdzekļu atļaušanai neprofesionālai lietošanai, ir izdoti Ministru kabineta 2012.gada 24.jūlija noteikumi Nr.509 "Noteikumi par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū saskaņā ar Regulu Nr. 1107/2009".

Viena no augu aizsardzības līdzekļa reģistrācijas procedūras darbībām Latvijā, vēl pirms tika pieņemta Regula 1107/2009/EK par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū, bija marķējuma apstiprināšana.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2011.gada 13.decembra noteikumiem Nr.950 "Augu aizsardzības līdzekļu lietošanas noteikumi" augu aizsardzības līdzekļus atļauts lietot tikai tam mērķim un pret tiem kaitīgajiem organismiem, kas minēti marķējumā, nepārsniedzot norādīto devu, kā arī ievērojot marķējuma prasības par augu aizsardzības līdzekļu atšķaidīšanu un maisījumu gatavošanu pirms lietošanas, kultūrauga attīstības stadiju, apstrāžu skaitu sezonā, nogaidīšanas laiku no pēdējās apstrādes līdz ražas novākšanai un ierobežojumus attiecībā uz cilvēku un dzīvnieku veselības un vides aizsardzību.

Ne tikai Latvijā, bet arī citās Eiropas Savienības dalībvalstīs ir problēmas ar tā saucamo mazo lietojumu (*Minor use*). Mazais lietojums ir augu aizsardzības līdzekļa lietošana attiecīgā dalībvalstī augiem vai augu produktiem, kurus šajā dalībvalstī neaudzē lielās platībās vai audzē lielās platībās, bet konkrēts kaitīgais organisms tos apdraud reti. Šādiem maza apjoma lietojumiem bieži vien trūkst augu aizsardzības līdzekļu. Latvijā par mazās platībās audzētiem kultūraugiem tiek uzskatīti tie, kas tiek audzēti ne vairāk kā 10 000 ha lielā platībā. Regulas 1107/2009/EK 51.pantā minētā atļauja jau dod problēmas risināšanas iespēju, bet, lai to veiksmīgāk varētu īstenot, plānā tiek paredzēti konkrēti uzdevumi atļautu augu aizsardzības līdzekļu darbības jomas paplašināšanai. Lai šos uzdevumus varētu īstenot un dārzenus, augļus un ogu audzētāji tiktu nodrošināti ar augu aizsardzības līdzekļiem mazam lietojumam, nepieciešams finansējums augu aizsardzības līdzekļu papildu novērtējumiem, papildinformācijas iegūšanai un arī pētījumu iegādei, piemēram, ja augu aizsardzības līdzekļu ražotājkompaniju īpašumā nav pētījumu, tos varētu iegādāties no kādas citas dalībvalsts audzētāju organizācijām - pētījumu īpašniecēm (piemēram, saistībā ar atlieku izmēģinājumiem par to, ka augu aizsardzības līdzekļu lietošanas dēļ augos un augu produktos netiks pārsniegts darbīgo vielu un to metabolītu maksimāli pieļaujamais līmenis).

Augu aizsardzības līdzekļu novērtēšanā un atļauju piešķiršanā patlaban ir iesaistīti 14 darbinieki. Ar 2011.gada 14.jūniju stājoties spēkā Regulai 1107/2009/EK, dienesta eksperti ir iesaistījušies augu aizsardzības līdzekļu novērtēšanas zonālajā procesā: augu aizsardzības līdzekļu ražotājkompanijas izvēlas Latviju par ziņotājvalsti augu aizsardzības līdzekļu izvērtēšanai Ziemeļu zonā. Līdz 2012.gada 1.jūnijam dienests ir pārstāvējis Latviju kā zonālo novērtētāju dalībvalsti 5 jaunu augu aizsardzības līdzekļu novērtēšanā un 17 augu aizsardzības līdzekļu atkārtotā novērtēšanā. Latvija ir ziņotāja dalībvalsts par vienas 4. saraksta darbīgās vielas - tējas koka eļļas - iekļaušanu Eiropā atļauto darbīgo vielu sarakstā un nominēta par līdzziņotāju dalībvalsti divu augu aizsardzības līdzekļu darbīgo vielu (piridāta un pikolinfēna) novērtēšanai atkārtotai iekļaušanai Eiropā atļauto darbīgo vielu sarakstā.

Kaut arī 2011.gadā jau tika rasta iespēja stiprināt dienesta kapacitāti, nodrošinot to, ka katrā augu aizsardzības līdzekļu un to darbīgo vielu izvērtēšanas sadaļā strādā divi eksperti, vēl joprojām pastāv risks, ka tuvāko piecu gadu laikā, ja netiks palielināts augu aizsardzības līdzekļu un to darbīgo vielu novērtējumu gatavošanā iesaistīto darbinieku skaits, var izveidoties situācija, ka Latvija nevar izpildīt dalībvalstij uzliktos pienākumus, kā to paredz Regulas 1107/2009/EK 75.pants.

Turklāt, lai, cik vien iespējams, novērstu to, ka eksperti, apguvuši augu aizsardzības līdzekļu un to darbīgo vielu novērtējuma gatavošanas prasmes un iemaņas, aizietu strādāt labāk atmaksātos amatos augu aizsardzības līdzekļu izplatītāju un ražotāju pārstāvju uzņēmumos, ekspertiem ir nepieciešams konkurētspējīgs atalgojums, kas ir adekvāts šiem ekspertiem izvirzītajām prasībām, t.i., ļoti labām zināšanām, kādā no jomām - vides un ekotoksikoloģijas, ķīmijas un toksikoloģijas, efektivitātes un augu aizsardzības līdzekļu atlieku izvērtēšanas jomā - un papildus tam arī ļoti labām angļu valodas zināšanām.

Ja Latvija Ziemeļu zonā nespēs pildīt novērtētājas dalībvalsts funkcijas, būs apdraudēta Latvijas apstākļiem piemērotu atļauto augu aizsardzības līdzekļu pieejamība lauksaimniekiem un arī mežsaimniekiem.

Zonālā procedūra augu aizsardzības līdzekļu pieteikšanai un izvērtēšanai paredz to, kam pirms iesniegt pieteikumu augu aizsardzības līdzekļu izvērtēšanai, pieteicējs izvērtē, kuriem lietošanas veidiem attiecīgajā zonā

augu aizsardzības līdzeklis tiks pieteikts, un ierosina, kura dalībvalsts varētu veikt augu aizsardzības līdzekļa novērtējumu zonā. Pēc tam sešus mēnešus pirms pieteikuma iesniegšanas pieteicējs informē dalībvalstis zonā, nosūtot paziņojumu par gaidāmo pieteikumu. Ja paziņojums ir saņemts un tiek ierosināts, ka Latvija būs novērtētāja dalībvalsts, un citas valstis zonā tam piekrīt, Latvijai ir vairāk iespēju vienoties ar pieteicēju par Latvijas apstākļiem izdevīgāku augu aizsardzības līdzekļa lietojumu, specifisku kultūraugu pievienošanu sarakstam vai devu un kaitīgo organismu iekļaušanu. Turpretī, ja novērtētāja dalībvalsts ir cita valsts zonā, tad atļauju šī augu aizsardzības līdzekļa papildu lietošanas veidiem būs iespējams iegūt tikai divus gadus pēc augu aizsardzības līdzekļa reģistrācijas zonā, ja Latvijai iesniegs pieteikumu lietošanas veidu papildinājumam.

Nr.p.k.	Uzdevums mērķa sasniegšanai	3.1.1. Nodrošināt Regulas 1107/2009/EK prasību izpildi		
	Pasākums	Termiņš	Atbildīgie	Rezultāts
1.	Nodrošināt novērtējumu sagatavošanu darbīgo vielu iekļaušanai Eiropā atļauto darbīgo vielu sarakstā un augu aizsardzības līdzekļu atļaušanai	2013.-2015.gads	VAAD	2013.gadā - novērtējumi par 25 augu aizsardzības līdzekļiem (tai skaitā 5 augu aizsardzības līdzekļiem kā ziņotāja dalībvalsts) un par divām darbīgajām vielām (pikolinfena un piridāta) atkārtotai iekļaušanai Eiropā atļauto darbīgo vielu sarakstā kā līdzziņotāja dalībvalsts; 2014.gadā - novērtējumi par 26 augu aizsardzības līdzekļiem (tai skaitā 5 augu aizsardzības līdzekļiem kā ziņotāja dalībvalsts); kā ziņotājai dalībvalstij uzsākt vienas darbīgās vielas (zoksamīda) novērtējumu un kā līdzziņotājai dalībvalstij uzsākt darbīgās vielas ciazofamīda novērtējuma gatavošanu atkārtotai iekļaušanai Eiropā atļauto darbīgo vielu sarakstā. 2015.gadā - novērtējumi par 27 augu aizsardzības līdzekļiem (tai skaitā 6 augu aizsardzības līdzekļiem kā ziņotāja dalībvalsts); kā līdzziņotājai dalībvalstij uzsākt darbīgo vielu trineksapaka un tribenurona novērtējuma gatavošanu atkārtotai iekļaušanai Eiropā atļauto darbīgo vielu sarakstā
	Uzdevums mērķa sasniegšanai	3.1.2. Sekmēt atļauto augu aizsardzības līdzekļu nodrošinājumu mazajiem lietojumiem		
1.	Sadarbojoties ar audzētājiem, apzināt un apkopot informāciju kombinācijā "kultūraugs un kaitīgais organisms", lai identificētu problēmas - trūkstošos augu aizsardzības līdzekļus konkrēta kaitīgā organisma ierobežošanai konkrētam kultūraugam	Līdz 2013.gada 31.decembrim	VAAD, Nevalstiskajām organizācijām (turpmāk - NVO)	Sagatavots kopsavilkums par mazo lietojumu problēmu Latvijā
2.	Pamatojoties uz kopsavilkumu par mazajiem lietojumiem, pārskatīt Augu aizsardzības līdzekļu reģistru par iespēju paplašināt atļauto augu aizsardzības līdzekļa lietojumu	2013.-2015.gads	VAAD	Katru gadu vismaz trīs atļaujas mazajam lietojumam paredzēto augu aizsardzības līdzekļu lietošanas jomas paplašinājumam
3.	Pamatojoties uz kopsavilkumu par mazajiem lietojumiem, pārskatīt Ziemeļu zonas un Centrālās zonas augu	2013.-2015.gads	VAAD	Katru gadu vismaz trīs augu aizsardzības līdzekļu atļaujas mazajam lietojumam. Piemērojot savstarpējās

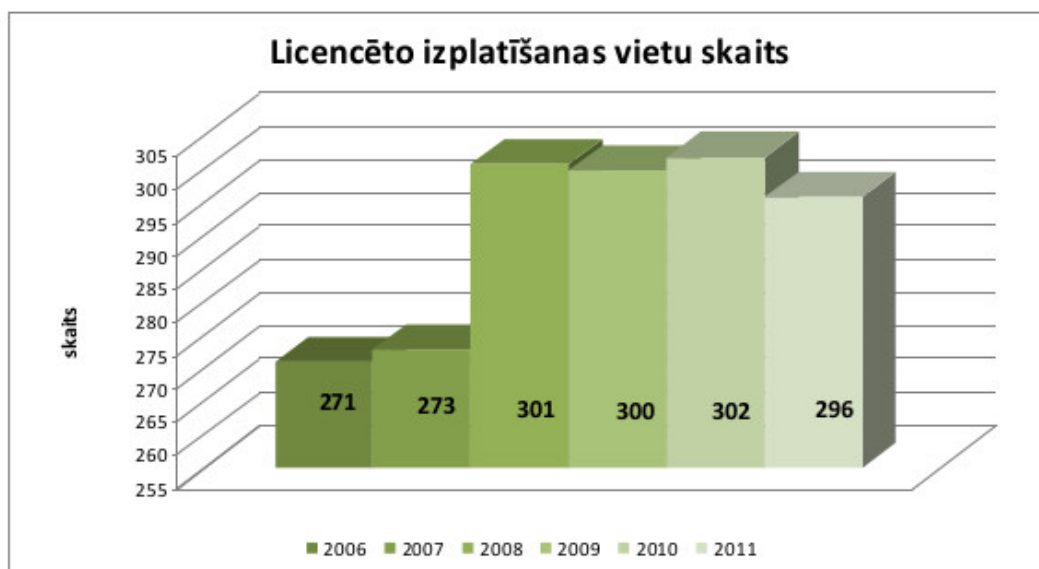
aizsardzības līdzekļu reģistrus; sadarbība ar ražotājkompānijām, lai noskaidrotu iespēju piemērot savstarpējās atzīšanas procedūru			atzīšanas procedūru, novērtējuma izmaksas par atļaujas izsniegšanu sedz iesnieguma iesniedzējs (ražotājfirma). Katru gadu vismaz viena atļauja, ja ražotājfirma nesniedz iesniegumus un Latvija (Valsts augu aizsardzības dienests) pērk pētījumu rezultātus no kādas citas dalībvalsts audzētāju organizācijas - pētījumu īpašnieces.
--	--	--	---

3.2. Rīcības virziens "Nodrošināta augu aizsardzības līdzekļu laišanas tirgū uzraudzība"

Esošā situācija

Ministru kabineta 2011.gada 13.decembra noteikumi Nr.949 "Noteikumi par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū" nosaka prasības augu aizsardzības līdzekļu laišanai tirgū, tirdzniecības vietām izvirzāmos kritērijus, augu aizsardzības līdzekļu tirdzniecības, ieviešanas, izvešanas, uzglabāšanas un transportēšanas prasības, to pārdevēju un augu aizsardzības konsultantu pienākumus, informācijas sniegšanas kārtību augu aizsardzības līdzekļa pircējam un tās saturu, kā arī augu aizsardzības līdzekļu aprītes kontroles kārtību.

Ar šiem noteikumiem ir noteikts, ka augu aizsardzības līdzekļus drīkst izplatīt tikai tie komersanti, kuri ir saņēmuši speciālo atļauju (licenci), kas dod tiesības izplatīt augu aizsardzības līdzekļus. Dienests izskata iesniegumu, pārbauda tirdzniecības vai uzglabāšanas vietu un pieņem lēmumu par speciālās atļaujas (licences) izsniegšanu, ja tirdzniecības vai uzglabāšanas vieta atbilst augu aizsardzības līdzekļu apriti regulējošo normatīvo aktu prasībām.

3. attēls. Licencēto augu aizsardzības līdzekļu izplatīšanas vietu skaits 2006.-2011.gadā

Šie noteikumi nosaka arī to, ka licences īpašniekam jānodrošina, lai augu aizsardzības līdzekļu tirdzniecības vai uzglabāšanas vietā ir darbinieks, kas ir saņēmis augu aizsardzības līdzekļa pārdevēja apliecību vai apliecību par tiesībām konsultēt par augu aizsardzības līdzekļu lietošanu un kas, pārdodot augu aizsardzības līdzekli, konsultētu pircēju par iespējamo konkrētā augu aizsardzības līdzekļa radīto risku cilvēku veselībai un videi, īpaši par tā bīstamību un kaitīgu iedarbību, par augu aizsardzības līdzekļa lietošanas un uzglabāšanas prasībām un drošu izlieto to augu aizsardzības līdzekļu iepakojumu apglabāšanu, kā arī par citām kaitīgo organismu ierobežošanas iespējām ar mazu risku.

Lai nepieļautu profesionālai lietošanai paredzēto augu aizsardzības līdzekļu nonākšanu pie neprofesionāliem augu aizsardzības līdzekļu lietotājiem, Latvijā jau vairākus gadus desmitus, reģistrējot augu aizsardzības līdzekļus, tiek noteiktas reģistrācijas klases. Profesionālajai lietošanai paredzētos 1. un 2.reģistrācijas klases augu aizsardzības līdzekļus drīkst pārdot tikai tām personām, kurām ir speciālas atļaujas (licences) augu aizsardzības līdzekļu izplatīšanai vai apliecības par tiesībām konsultēt par augu aizsardzības līdzekļu lietošanu, vai apliecības par tiesībām lietot augu aizsardzības līdzekļus.

Trešās klases augu aizsardzības līdzekļus drīkst iegādāties un lietot personas bez apliecības. Šī kārtība tiks saglabāta arī turpmāk - ar Ministru kabineta 2011.gada 13.decembra noteikumiem Nr.949 "Noteikumi par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū" ir izstrādāti kritēriji augu aizsardzības līdzekļu atļauju izsniegšanai neprofesionālai lietošanai - augu aizsardzības līdzekļu reģistrācijai 3.reģistrācijas klasē.

Direktīva paredz, ka dalībvalstīm līdz 2015.gada 26.novembrim ir jānodrošina, ka izplatītāji nodarbina pietiekamu skaitu apmācītu darbinieku, kas ir pieejami augu aizsardzības līdzekļu pārdošanas brīdī un konsultē gan par to lietošanu, gan iespējamo apdraudējumu un drošības prasībām cilvēku veselībai un videi, un profesionālai lietošanai paredzētos augu aizsardzības līdzekļus pārdot tikai tām personām, kurām ir apliecība, kas dod tiesības iegādāties un lietot augu aizsardzības līdzekļus.

Šī prasība Latvijā bija spēkā arī pirms Direktīvas stāšanās spēkā.

Dienests kontrolē augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū jau kopš Latvijas valstiskās neatkarības atgūšanas.

Augu aizsardzības līdzekļu izplatīšanas prasību izpildes kontrolei 2011.gadā tika veiktas 226 pārbaudes. Kopumā izplatīšanas vietu pārbaudēs konstatēts 51 maznozīmīgs pārkāpums un par augu aizsardzības līdzekļu izplatīšanas nosacījumi neievērošanu ir ierosināta 21 administratīvā pārkāpuma lieta (visbiežāk par augu aizsardzības līdzekļu izplatīšanu bez dienesta atļaujas (licences), par bojātu augu aizsardzības līdzekļu vai tādu augu aizsardzības līdzekļu, kuriem beidzies derīguma termiņš uzskaites neveikšanu tirdzniecības vietās, par neregistrētu augu aizsardzības līdzekļu izplatīšanu, par augu aizsardzības līdzekļu izplatīšanu personām, kurām nav apliecības par augu aizsardzības zināšanu minimuma apguvi, vai par to, ka komersantam nav speciālas atļaujas (licences) augu aizsardzības līdzekļu izplatīšanai, un par augu aizsardzības līdzekļu izplatīšanu pēc derīguma termiņa beigām).

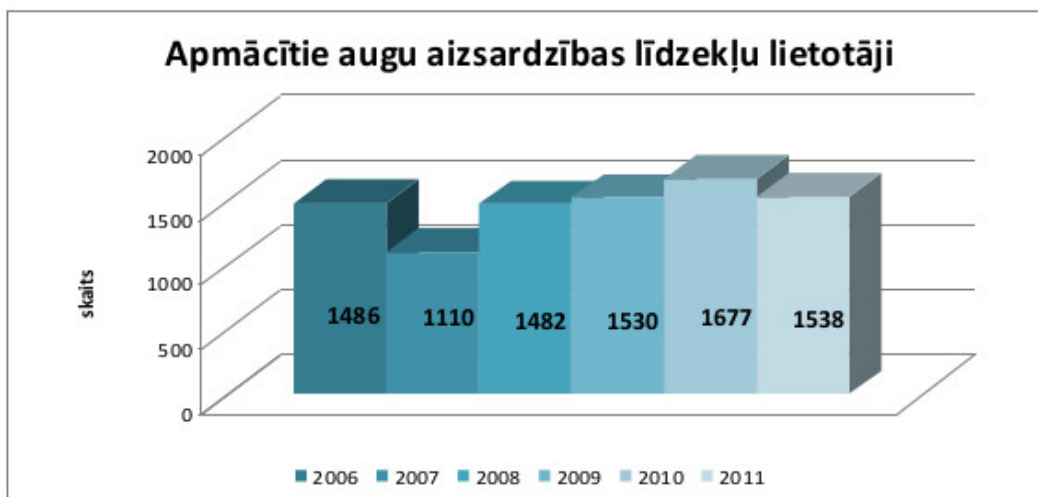
Ievērojot palielināto risku, kas saistīts ar nelegālu augu aizsardzības līdzekļu ieviešanu un izplatīšanu (plāna 3.16.sadaļa), ir jāpalielina pārbažu skaits.

Nr. p.k.	Uzdevums mērķa sasniegšanai	Nodrošināta augu aizsardzības līdzekļu izplatīšanas prasību ievērošana		
		Termiņš	Atbildīgie	Rezultāts
1.	Kontrolēt augu aizsardzības līdzekļu izplatīšanu	2013.-2015.gads	VAAD	2013.gadā - 226 pārbaudes 2014.-2015.gadā - katru gadu 250 pārbaudes
2.	Ņemt paraugus augu aizsardzības līdzekļu kvalitātes pārbaudei. Ņemt paraugu no nezināmas izcelsmes produkta	2013.-2015.gads	VAAD	2013.gadā - 13 paraugu 2014.gadā - 40 paraugu 2015.gadā - 40 paraugu

3.3. Rīcības virziens "Profesionālo augu aizsardzības līdzekļu lietotāju, operatoru, pārdevēju un konsultantu apmācība"

Esošā situācija

Latvijā prasība par augu aizsardzības līdzekļu lietotāju un izplatītāju apmācību ir spēkā jau no 20.gs. 90.gadiem. Lai varētu iegādāties un lietot 1. un 2.reģistrācijas klasē reģistrētos augu aizsardzības līdzekļus, personām, kurām nav augstākās vai profesionālās vidējās lauksaimnieciskās izglītības, nepieciešama 18 stundu apmācība, lai apgūtu augu aizsardzības zināšanu minimumu, un jākārtoto eksāmens. Personas ar augstāko vai profesionālo vidējo lauksaimniecisko izglītību laukropībā, dārzkopībā vai agronomijā varēja neapmeklēt apmācību, taču bija jākārtoto eksāmens par augu aizsardzības līdzekļu apriti regulējošo normatīvo aktu prasībām. Katru gadu augu aizsardzības zināšanu minimumu apguva vidēji 1470 1. un 2.reģistrācijas klases augu aizsardzības līdzekļu lietotāju - profesionālie augu aizsardzības līdzekļu lietotāju.

4. attēls. Apmācīto augu aizsardzības līdzekļu lietotāju skaits

Arī augu aizsardzības līdzekļu izplatīšanu regulējošie normatīvie akti noteica, ka katrā augu aizsardzības līdzekļu tirdzniecības vai uzglabāšanas vietā jābūt darbiniekam, kurš saņēmis konsultanta apliecību, kas dod tiesības konsultēt augu aizsardzības līdzekļu pircējus.

Līdz 2012.gada 1.jūnijam tiesības sniegt konsultācijas par augu aizsardzības līdzekļu lietošanu bija 548 personām, bet tiesības lietot 1.un 2.reģistrācijas klasē reģistrētos augu aizsardzības līdzekļus - 7784 personām.

Lai nacionālajos normatīvajos aktos pārņemtu Direktīvas prasības par apmācību, tika pārskatīta esošā kārtība un izdarīti grozījumi Augu aizsardzības likumā, ieviešot jaunas vai precizētas augu aizsardzības līdzekļu aprītes ķēdē iesaistīto personu kategorijas un paredzot katrai kategorijai atsevišķas apmācības (gan sākotnējas, gan papildu) programmas apgūšanu:

a) augu aizsardzības līdzekļu lietošanas operators - persona, kas veic darbības ar 1. vai 2.klases augu aizsardzības līdzekļiem (piemēram, augu aizsardzības līdzekļus lieto, atšķaida, gatavo to maisījumus) un ir ieguvusi apliecību par tiesībām veikt šādas darbības;

b) profesionālais augu aizsardzības lietotājs - persona, kas savā profesionālajā darbībā lieto 1. vai 2. klases augu aizsardzības līdzekļus vai izsmidzina augu aizsardzības līdzekļus no gaisa un ir ieguvusi apliecību par tiesībām lietot augu aizsardzības līdzekļus;

c) augu aizsardzības līdzekļu pārdevējs - persona, kura augu aizsardzības līdzekļa izplatītāja uzdevumā tirdzniecības vietā pirms augu aizsardzības līdzekļa pārdošanas sniedz pircējam augu aizsardzības līdzekļa laišanu tirgū regulējošos normatīvajos aktos minētajā kārtībā informāciju par augu aizsardzības līdzekļa un ir ieguvusi augu aizsardzības līdzekļa pārdevēja apliecību;

d) augu aizsardzības konsultants - persona, kura kā komercpakalpojumu sniedz konsultācijas par augu aizsardzības līdzekļu lietošanu un ir ieguvusi apliecību par tiesībām sniegt šādas konsultācijas.

Patlaban tiek gatavots Ministru kabineta noteikumu projekts par profesionālo augu aizsardzības līdzekļu lietotāju, augu aizsardzības līdzekļu operatoru, augu aizsardzības līdzekļu pārdevēju un augu aizsardzības konsultantu apmācību.

Nr.p.k.	Uzdevums mērķa sasniegšanai	3.3.1. Latvijā ir apmācīti augu aizsardzības līdzekļu lietotāji, operatori, pārdevēji		
		Termiņš	Atbildīgie	Rezultāts
1.	Pārejas periodā uz jauno apmācības sistēmu nodrošināt augu aizsardzības līdzekļu lietotāju apmācību saskaņā ar spēkā esošo kārtību	2013.gada 1.jūnijs	VAAD	Izsniegtas 750 apliecību par augu aizsardzības zināšanu minimuma apgūšanu
2.	Profesionālo skolu, vidusskolu un arodividus skolu programmās iekļaut mācību tematus par augu aizsardzības jautājumiem	Līdz 2015.gada 31.decembrim	IZM/ZM/ VAAD	Papildinātas 10 programmas
3.	Izveidot apmācītu augu aizsardzības līdzekļu lietotāju, operatoru, pārdevēju un	Līdz 2013.gada 26.novembrim	VAAD	Izveidots apmācītu augu

	konsultantu reģistru			aizsardzības līdzekļu lietotāju, operatoru, pārdevēju un konsultantu reģistrs
--	----------------------	--	--	---

3.4. Rīcības virziens "Konsultāciju sistēmas pilnveidošana augu aizsardzības jomā"

Esošā situācija

Konsultācijām lauksaimniecībā, īpaši saistībā ar augu aizsardzības jautājumiem, vienmēr tikusi piešķirta liela nozīme. Lai iegūtu tiesības konsultēt augu aizsardzības līdzekļu lietotājus, personām ir jābūt apmācītām, jānokārto eksāmens un jāsaņem apliecība. Līdz šim izsniegtās konsultantu apliecības to īpašniekiem ļāva sniegt konsultācijas augu aizsardzības līdzekļu pircējiem tirdzniecības vietās, kā arī sniegt konsultācijas par kultūraugiem kaitīgo organismu ierobežošanu uz lauka.

Konsultācijas par lauksaimniecību un nelauksaimniecisko komercdarbību Latvijas lauku iedzīvotājiem valsts rajonos sniedza 1991.gadā izveidotais SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs" (turpmāk - LLKC). Laikā no 1991. līdz 1994.gadam LLKC darbu īstenoja pagastu konsultanti, rajona konsultanti un koordinējošais centrs Ozolniekos. Laikā no 1994. līdz 1997.gadam LLKC darbs notika rajona lauksaimniecības konsultāciju birojos un koordinējošajā centrā. Šajā laika posmā finansu trūkuma dēļ darbību izbeidza pagastu konsultanti un tika attīstīti maksas pakalpojumi maksātspējīgo lauksaimnieku daļai, kā arī aktīvi izmantota starptautiskā palīdzība. Pēc 1997.gada reorganizācijas LLKC slēdz līgumu ar Zemkopības ministriju noteiktu darba uzdevumu veikšanai par noteiktu samaksu no valsts budžeta līdzekļiem. Šobrīd LLKC augkopībā, tostarp par augu aizsardzības līdzekļu lietošanu, konsultē 15 augkopības konsultantu.

Tāpat līdz 1998.gadā pieņemtā Augu aizsardzības likuma stāšanās brīdī konsultācijas augkopības jomā sniedza dienesta rajonu agronomi.

Nacionālās programmas "Lauksaimniecības konsultāciju un saimniecību paplašināšanās pakalpojumu dienestu izveidošana" ietvaros no 2005. līdz 2006.gadam LLKC tika īstenots projekts "Lauku saimniecību konsultatīvās sistēmas izveide" (Līgums Nr. 05/414036/0001/100). Projektā tika apmācīti un sertificēti konsultanti, īstenojot mācību programmu 210 stundu apjomā, - tas ļāva iegūt savstarpējās atbilstības konsultanta sertifikātu vides, augu veselības un labas lauksaimniecības un vides apstākļu jomā. Uz 2012. gada beigām ir atzīti divi savstarpējās atbilstības pakalpojumu sniedzēji: LLKC un SIA "Sūbru lauks".

Latvijas lauksaimnieki konsultācijas par kultūraugu audzēšanu un tiem kaitīgo organismu ierobežošanu var saņemt arī pie zinātnisko institūciju speciālistiem - Latvijas Augu Aizsardzības pētniecības centrā, Latvijas Valsts augļkopības institūtā u.c.

Latvijā ir izveidota un darbojas Latvijas Lauksaimniecības kooperatīvu asociācija (turpmāk - LLKA), kas dibināta 2002.gadā. LLKA ir biedrība, kas apvieno Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā reģistrētās lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības (turpmāk - LPKS), kas sniedz pakalpojumus saviem biedriem - lauksaimniecības produkcijas ražotājiem, bet pašas nenodarbojas ar lauksaimniecības produktu ražošanu. Patlaban LLKA apvieno 56 LPKS. Šajā kooperatīvu asociācijā tiek nodarbināti aptuveni 20 konsultantu, kas sniedz padomus augu aizsardzības jomā.

Asociācijās ir apvienojušies arī dažādu kultūraugu audzētāji. Augļu un ogu audzētāju asociācija apvieno aptuveni 400 lielāko augļkopju. Turklāt šī asociācija sastāv no dažādām apvienībām - dzērveņu, smiltsērķšķu, vīnogu audzētāju u.c. apvienībām. Augļu un ogu audzētāji pēc padoma var vērsties aptuveni pie 10 konsultantiem padomdevējiem šajā nozarē.

Dārzeņu audzētāji ir apvienojušies biedrībā "Latvijas Dārznieks", kurā ir ap 160 biedru - dārzeņu audzētāju. Šajā nozarē ir ļoti ierobežots konsultantu skaits - valstī ir tikai pāris cilvēku, pie kuriem var vērsties pēc padoma.

Konsultācijas sniedz arī Augu aizsardzības līdzekļu ražotāju un izplatītāju uzņēmumu pārstāvji. Konsultantu skaits valstī ir aptuveni 150. Ražotāju un izplatītāju uzņēmumu pārstāvji ir apvienojušies biedrībā - Latvijas augu aizsardzības līdzekļu ražotāju un tirgotāju asociācijā (turpmāk - LAALRUTA).

Pēdējos gados ir novērojama tendence veidot uzņēmumus, kas nodarbojas ar neatkarīgu - no augu aizsardzības līdzekļu ražotājiem un tirgotājiem - konsultāciju sniegšanu augu aizsardzībā SIA "AKPC", SIA "Integrētās audzēšanas skola" (turpmāk - IAS),

Vairāki uzņēmumi, kuri sniedz konsultācijas lauksaimniecības jomā ir apvienojušies biedrībā "Galvenās lauksaimniecības atbalsta konsultācijas".

Ministru kabineta noteikumu projekts par profesionālo augu aizsardzības līdzekļu lietotāju, augu aizsardzības līdzekļu pārdevēju un augu aizsardzības konsultantu apmācību paredz pilnveidot kārtību, kā tiks apmācīti augu aizsardzības konsultanti.

Nr.p.k.	Uzdevums mērķa sasniegšanai	3.4.1. Latvijā ir apmācīti konsultanti		
		Termiņš	Atbildīgie	Rezultāts
1.	Pārejas periodā uz jauno apmācības sistēmu nodrošināt augu aizsardzības līdzekļu konsultantu apmācību saskaņā ar spēkā esošo kārtību	Līdz 2013.gada 1.jūnijam	VAAD/ LLKC/IAS/	Izsniegts 10 konsultantu apliecību

3.5. Rīcības virziens "Patērētāju aizsardzība"

Esošā situācija

Lai nodrošinātu atbilstību maksimāli pieļaujamajiem pesticīdu - augu aizsardzības līdzekļu - atlieku līmeņiem (turpmāk - MAL) augu un dzīvnieku izcelsmes pārtikā, Eiropas Savienības dalībvalstīs ik gadu īsteno augu aizsardzības līdzekļu atlieku:

- 1) saskaņoto Eiropas Savienības daudzgadu kontroles programmu (turpmāk - KDKP);
- 2) daudzgadu valsts kontroles programmu (turpmāk - DVKP).

Lai novērtētu augu aizsardzības līdzekļu atlieku radīto risku patērētājiem un noteiktu pārtikas atbilstību spēkā esošajiem MAL, Eiropas Komisija (turpmāk - EK) saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2005.gada 23.februāra Regulu (EK) Nr. 396/2005, ar ko paredz maksimāli pieļaujamās augu aizsardzības līdzekļu atlieku līmeņus augu un dzīvnieku izcelsmes pārtikā un barībā un ar ko groza Padomes Direktīvu 91/414/EEK, (turpmāk - Regula Nr. 396/2005/EK) un pamatojoties uz riska izvērtējumu, katru gadu aktualizē KDKP turpmākajiem trīs gadiem, nosakot konkrētu pārtikas produktu paraugu pārbaudes, lai konstatētu to atbilstību konkrētiem MAL. KDKP atjaunina, pamatojoties uz EFSA veikto riska vērtējumu, augu aizsardzības līdzekļu lietojumu Kopienā, iepriekšējā gada KDKP rezultātiem un konsultācijām ar dalībvalstīm.

Zemkopības ministrija sadarbībā ar tās pakļautībā esošajiem dienestiem - Valsts augu aizsardzības dienestu un Pārtikas un veterināro dienestu - gatavo un katru gadu aktualizē DVKP, pamatojoties uz Regulas Nr. 396/2005/EK 30.panta 1.punktu. Zemkopības ministrija izstrādā DVKP, par pamatu ņemot riska faktorus, un tajā paredz pārtikas produktus, no kuriem ņemami paraugi, paraugu skaitu un analizējamās augu aizsardzības līdzekļus. DVKP sagatavošanā Zemkopības ministrija izmanto iepriekšējo gadu KDKP un DVKP rezultātus un datus par augu aizsardzības līdzekļu lietojumu Latvijā. Lai novērstu dublēšanos, Zemkopības ministrija DVKP ietver tos pārtikas produktus un tos MAL, kas nav noteikti attiecīgā gada KDKP. Zemkopības ministra apstiprināto aktualizēto DVKP nākamajiem trim gadiem Zemkopības ministrija iesniedz EK un EFSA.

Dienests sniedz priekšlikumus Zemkopības ministrijai par to, kuras augu aizsardzības līdzekļu darbīgās vielas ir jāiekļauj DVKP, bet Pārtikas un veterinārais dienests ir atbildīgs par KDKP un DVKP īstenošanu. Paraugi tiek ņemti no vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības un analizēti Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskā institūta laboratorijā.

Zemkopības ministrija katru gadu apkopo KDKP un DVKP rezultātus un saskaņā ar Regulas Nr. 396/2005/EK 30.panta 3.punktu tos publicē savā tīmekļa vietnē. Pārtikas un veterinārais dienests KDKP rezultātus paziņo Eiropas Savienībai un EFSA.

Katru gadu ņemto augu paraugu un veikto analīžu skaits palielinās, piemēram, 2006.gadā tika ņemti 123 paraugi un veiktas 6003 analīzes, bet 2010.gadā - jau 300 paraugu un 23 421 analīze. 2011.gadā bija novērojams neliels ņemto paraugu skaita samazinājums ierobežoto līdzekļu dēļ - 246 paraugi, bet analīzes tika veiktas vairāk - 25 343.

Pēdējo trīs gadu laikā gadījumi, kad augu aizsardzības līdzekļu darbīgo vielu atliekas pārsniedz MAL, nav konstatēti.

Vairāki Latvijas dārzu audzētāji ir iesaistījušies starptautiskā standarta *Global G.A.P.* sertifikācijas sistēmā. Viena no tās prasībām ir izaudzētās produkcijas MAL pārbaude, un šo pārbaudi izmaksas sedz paši lauksaimnieki. 2011. gada nogalē starptautiskā standarta *Global G.A.P.* sertifikāti tika pasniegti trijiem audzētājiem.

Nr.p.k.	Darbības virziens	3.5.1. Nodrošināti patērētājiem droši augkopības produkti		
		Termiņš	Atbildīgie	Rezultāts
1.	Informēt sabiedrību par augu aizsardzības līdzekļu atlieku monitoringa rezultātiem, norādot gadījumus, kad MAL ticis pārsniegts vietējās izcelsmes, Eiropas Savienības un no trešajām valstīm ievestajā augā un augu produktos	2013.-2015.gads	Pārtikas un veterinārais dienests/ZM	Sagatavots ziņojums par augu aizsardzības līdzekļu atlieku monitoringa rezultātiem

3.6. Rīcības virziens "Pasākumi ūdens, vides un dzīvē ūdens aizsardzībai"

Esošā situācija

3.6.1. Ūdens un ūdens vides aizsardzība

Ar Ministru kabineta 2011.gada 13.decembra noteikumiem Nr. 950 "Augu aizsardzības līdzekļu lietošanas noteikumi" ir noteikti speciāli pasākumi ūdens vides un dzeramā ūdens aizsardzībai.

Tajos ir paredzēts, ka lietošanai pēc iespējas izvēlas tādus augu aizsardzības līdzekļus, kuri potenciāli var radīt mazāku risku videi un cilvēku un dzīvnieku veselībai, kuri nav kvalificēti kā bīstami ūdens videi un kuros nav prioritāro bīstamo vielu saskaņā ar normatīvajiem aktiem par ūdens apsaimniekošanu. Lai aizsargātu ūdens vidi un dzeramā ūdens ņemšanas vietas, augu aizsardzības līdzekļus lieto, ievērojot normatīvajos aktos par aizsargjoslām minētās prasības.

Dzelzceļa līnijas, autoceļu daļas un teritorijas ar neaizsargātu vai vāji aizsargātu pazemes ūdeņu horizontu, kā arī teritorijas, kas ir tuvu virszemes ūdeņiem, ir atļauts apstrādāt ar augu aizsardzības līdzekļiem, tikai ievērojot normatīvajos aktos par aizsargjoslām minētās prasības un nodrošinot, ka augu aizsardzības līdzekļi nenokļūst virszemes ūdeņos vai noteku sistēmās.

Aizsargjoslu likumā attiecībā uz augu aizsardzības līdzekļiem ir noteikti vairāki ierobežojumi, piemēram, 10 m platā joslā līdz virszemes ūdensobjektam aizliegts lietot augu aizsardzības līdzekļus, kā arī izvietot būves augu aizsardzības līdzekļu uzglabāšanai. Saskaņā ar Ūdens apsaimniekošanas likumu virszemes ūdensobjekts ir nodalīts un nozīmīgs virszemes ūdens hidrogrāfiskā tīkla elements - ūdenstece (upe, strauts, kanāls vai to daļa), ūdenstilpe (ezers, dīķis, ūdenskrātuve vai to daļa), kā arī pārejas ūdeņi vai piekrastes ūdeņu posms. Ja, pamatojoties uz augu aizsardzības līdzekļa novērtējumu, ūdensorganismu aizsardzībai nepieciešama platāka aizsargjosla līdz ūdenstilpēm un ūdenstecēm, tas tiek noteikts augu aizsardzības līdzekļu reģistrācijas nosacījumos un marķējumā (maksimālā līdz šim noteiktā aizsargjosla - 40 m). Līdzekļu marķējumos tiek lietota risku ierobežošanas frāze "SPe 3. Lai aizsargātu ūdens organismus, ievērot x m aizsargjoslu līdz ūdenstilpēm un ūdenstecēm".

Ūdens apsaimniekošanas likums nosaka prasības virszemes un pazemes ūdeņu monitoringam, bet Ministru kabineta 2004.gada 17.februāra noteikumi Nr.92 "Prasības virszemes ūdeņu, pazemes ūdeņu un aizsargājamo teritoriju monitoringam un monitoringa programmu izstrādei" paredz tajos noteikto prasību ievērošanu. Virszemes ūdeņu kvalitātes monitorings 2010.gadā tika nodrošināts 48 monitoringa stacijās, bet 2009.gadā - 125 monitoringa stacijās. 2010.gadā pazemes ūdeņiem 261 urbumā tika veikts kvantitatīvā stāvokļa novērojums, nosaka prasības virszemes un pazemes ūdeņu monitoringam. Ministru kabineta 2002.gada 12.marta noteikumi Nr.118 "Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti" nosaka kvalitātes normatīvus virszemes un pazemes ūdeņiem.

Latvijā ir pietiekami pazemes ūdeņu krājumi, lai valsts iedzīvotājus apgādātu ar kvalitatīvu dzeramo ūdeni un šāds stāvoklis ir jānodrošina arī turpmāk. Centralizētai ūdens apgādei galvenokārt tiek izmantoti artēziskie ūdeņi, bet viensētās un nelielās apdzīvotās vietās plaši lieto gruntsūdeņus.

Saskaņā ar Aizsargjoslu likumu ir aizliegts uzglabāt un lietot augu aizsardzības līdzekļus aizsargjoslās ap ūdens ņemšanas vietām. Ja centralizētajai ūdensapgādei izmanto pazemes (no virszemes piesāņojuma infiltrācijas neaizsargātu) ūdens horizontu, kā arī pazemes ūdens resursu mākslīgas papildināšanas metodi, ir aizliegta jebkura saimnieciskā darbība, izņemot to, kura saistīta ar ūdens ieguvu konkrētā ūdensapgādes urbumā vai ūdensgūtnē attiecīgo ūdens ieguves un apgādes objektu uzturēšanai un apsaimniekošanai.

Latvijā tiek veikts dzeramā ūdens kvalitātes monitorings, kurā ietilpst auditmonitorings, ko veic Veselības inspekcija, un kārtējais monitorings, ko veic ūdens piegādātājs. Saskaņā ar Ministru kabineta 2003.gada 29.aprīļa noteikumiem Nr.235 "Dzeramā ūdens obligātās nekaitīguma un kvalitātes prasības, monitoringa un kontroles kārtība" dzeramajā ūdenī jānosaka tikai tie augu aizsardzības līdzekļi, kuru klātbūtne tajā ir iespējama.

Minēto noteikumu pamatā ir 1998.gada 3.novembra Direktīva 98/83/EK par dzeramā ūdens kvalitāti, un tajā ir iekļauta prasība, ka pesticīdi (augu aizsardzības līdzekļi) un to attiecīgie metabolīti, sadalīšanās un reakcijas produkti nedrīkst pārsniegt 0,10 µg/l un visu atsevišķo monitoringa procedūrā konstatēto un kvantitatīvi noteikto pesticīdu summa nedrīkst pārsniegt kopā 0,50 µg/l. Līdz šim veiktajā dzeramā ūdens kvalitātes auditmonitoringā nav konstatētas augu aizsardzības līdzekļu atliekas, kas pārsniegtu pieļaujamo daudzumu.

3.6.2. Citu dzīvo organismu aizsardzība

Valsts augu aizsardzības dienests reģistrē tikai tādus augu aizsardzības līdzekļus, kuru lietojums saskaņā ar dienesta veikto novērtējumu, aprēķiniem un, ja nepieciešams, risku ierobežojošo pasākumu ievērošanu ir drošs videi un cilvēkiem. Lai nodrošinātu pareizu lietojumu, līdzekļi tiek atbilstoši marķēti un dienests uzrauga marķējumā esošo prasību ievērošanu. Lietošanas ierobežojumi visbiežāk tiek noteikti tāpēc, lai nenodarītu kaitējumu bitēm, citiem apputeksnētājiem un posmkājiem, kā arī ar lietojumu nesaistītiem augiem.

Attiecīgo augu aizsardzības līdzekļu marķējumā ir norādes par bišu aizsardzību: "SPe 8. Bīstams bitēm. Lai aizsargātu bites un citus apputeksnētājus, ziedošu kultūraugu vai nezāļu vietās šos līdzekļus ir atļauts lietot pēc plkst. 22.00 un pirms 5.00. Šī prasība ir jāievēro arī vietās, kur bites aktīvi meklē barību, tostarp gadījumos, kad ir novērojama aktīva bišu darbība apstrādājamajā platībā."

Posmkāju aizsardzībai dažiem līdzekļiem tiek izmantoti šādi risku ierobežojoši pasākumi: "SPe 3. Lai aizsargātu ar lietojumu nesaistītus posmkājus/kukaiņus, ievērot x m aizsargjoslu līdz lauksaimniecībā neizmantojamai zemei",

"Piezīme. Lauksaimniecībai labvēlīgo posmkāju ielaišanu siltumnīcās veikt ne agrāk kā x dienas pēc pēdējās apstrādes ar x", "Spe 3. Lai aizsargātu ar lietojumu nesaistītus posmkājus/kukaiņus, preparātu drīkst lietot tajā pašā laikā tikai vienu reizi gadā" u.c.. Augu aizsardzībai tiek bieži lietots šāds ierobežojums: "Piezīme. Lai aizsargātu blakus laukos augošās kultūras un ar lietojumu nesaistītus augus, ievērot x m aizsargjoslu līdz blakus laukam."

Dienesta tīmekļa vietnē www.vaad.gov.lv ir brīvi pieejami apstiprinātie līdzekļu markējuma teksti katram līdzeklim, kā arī to lietošanas instrukcija. Pieejami arī reģistrēto augu aizsardzības līdzekļu lietošanas ierobežojumu saraksti. Sarakstos tiek regulāri apkopota informācija par reģistrē esošajiem augu aizsardzības līdzekļiem, kam noteikti lietošanas ierobežojumi, lai aizsargātu dzīvus organismus un vidi.

Nr.p.k.	Uzdevums mērķa sasniegšanai	3.6.1. Nodrošināt ūdens vides un dzeramā ūdens aizsardzību		
		Termiņš	Atbildīgie	Rezultāti
1.	Informēt sabiedrību par virszemes un pazemes ūdeņu, kā arī dzeramā ūdens monitoringa rezultātiem.	2014.-2015.gads	VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs" (<i>Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija</i>) un Veselības inspekcija (<i>Veselības ministrija</i>)	Ilgadējais pārskats par Latvijas ūdeņu stāvokli, kurā tiek ietverta informācija par monitoringa rezultātiem, saskaņā ar normatīvajiem aktiem par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti.

3.7. Rīcības virziens "Ar augu aizsardzības līdzekļu lietojumu saistīto risku samazināšana konkrētās teritorijās"

Esošā situācija

Lai apturētu bioloģiskās daudzveidības samazināšanos, Latvijā *Natura 2000* tīklā ir iekļautas 327 teritorijas - 4 dabas rezervāti, 4 nacionālie parki, 237 dabas liegumi, 37 dabas parki, 9 aizsargājamo ainavu apvidi, 9 dabas pieminekļi, 3 Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta zonas un 24 mikroliegumi.

Kopumā tie aizņem 12% jeb 793 265 ha no Latvijas kopplatības. Šīm teritorijām ir atšķirīgs aizsardzības un apsaimniekošanas režīms - no minimāliem ierobežojumiem aizsargājamo ainavu apvidos līdz pat pilnīgam saimnieciskās darbības aizliegumam dabas rezervātos. Saskaņā ar Ministru kabineta 2010.gada 16.marta noteikumiem Nr.264 "Ēpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi" aizsargājamās teritorijās aizliegts lietot minerālmēslus un ķīmiskos augu aizsardzības līdzekļus mežaudzēs (izņemot Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta ainavu aizsardzības un neitrālo zonu, kā arī izņemot repelentus pārnadžu atbaidīšanai un feromonus koku stumbrā kaitēkļu ierobežošanai).

Saskaņā ar Ministru kabineta 2011.gada 13.decembra noteikumiem Nr. 950 "Augu aizsardzības līdzekļu lietošanas noteikumi" teritorijās, ko izmanto plaša sabiedrības daļa vai arī mazāk aizsargātas iedzīvotāju grupas (piemēram, parkā, sporta laukumā, atpūtas vietā, skolu teritorijā, slimnīcu teritorijā), augu aizsardzības līdzekļus atļauts lietot tikai tad, ja citādi nav iespējams ierobežot augiem kaitīgo organismu izplatību un lietošanas instrukcijā ir atļauts šāds konkrētā augu aizsardzības līdzekļa lietojums. Augu aizsardzības līdzekli plašai sabiedrībai pieejamās teritorijās lieto pēc iespējas tādā laikā, kad tajās neuzturas cilvēki. Šajās teritorijās augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iespējas ir samazinātas līdz minimumam, atļaujot to lietot tikai tad, kad nepieciešams.

Ja šajās teritorijās augu aizsardzības līdzekli tomēr ir nepieciešams lietot, tad vismaz divas dienas pirms tā lietošanas atbildīgā persona vietējos novada vai pagasta laikrakstos vai savā tīmekļa vietnē ievieto paziņojumu par paredzēto augu aizsardzības līdzekļu lietošanu vai citādi publisko šo informāciju, kā arī pēc tā lietošanas apstrādāto teritoriju norobežo ar brīdinājuma zīmēm, kurās norādīta informācija par lietoto augu aizsardzības līdzekli, nogaidīšanas periodu un par to, kad atkal drīkst apmeklēt apstrādāto teritoriju.

3.8. Nodrošināts augu aizsardzības līdzekļu salīdzinošais novērtējums

Saskaņā ar Regulas 1107/2009/EK 50.pantu salīdzinošais novērtējums jāveic tad, kad augu aizsardzības līdzeklis satur darbīgo vielu, kas ir apstiprināta kā aizstājamā viela (viela, kas rada bažas). Pagaidām Eiropas Savienībā vēl nav izveidots aizstājamo vielu saraksts, un Eiropas Komisija to plāno izdarīt līdz 2013.gada beigām.

Salīdzinošā novērtējuma principus plānots ieviest arī attiecībā uz augu aizsardzības līdzekļu lietotājiem, jo, kā paredz Ministru kabineta 2011.gada 13.decembra noteikumi Nr.950 "Augu aizsardzības līdzekļu lietošanas noteikumi", lietošanai pēc iespējas izvēlas tādus augu aizsardzības līdzekļus, kuri potenciāli var radīt mazāku risku videi un cilvēku un dzīvnieku veselībai, kuri nav klasificēti kā bīstami ūdens videi un kuros nav prioritāro bīstamo vielu saskaņā ar normatīvajiem aktiem par ūdens apsaimniekošanu. Tāpēc arī augu aizsardzības līdzekļu lietotājiem ir jābūt pieejamai informācijai un, pieņemot lēmumu par augu aizsardzības līdzekļu lietošanu, jāprot izvērtēt augu aizsardzības līdzekļus pēc to iespējamās iedarbības uz cilvēku veselību un vidi.

Nr. p.k.	Uzdevumi mērķa sasniegšanai	3.8.1. Nodrošināt iespēju lietot videi mazāk bīstamus augu aizsardzības līdzekļus		
		Termiņš	Atbildīgie	Rezultāti
1.	Veikt augu aizsardzības līdzekļu salīdzinošo novērtējumu	2014.-2015.gads	VAAD	Katru gadu novērtēti 20 līdzekļi

3.9. Rīcības virziens "Neķīmisku augu aizsardzības līdzekļu izmantošana"

Viens no ķīmisku augu aizsardzības līdzekļu iespējamā riska mazināšanas pasākumiem ir neķīmisku augu aizsardzības līdzekļu lietošana augu aizsardzības problēmu risināšanā, kad vien iespējams.

Patlaban Latvijas Republikā reģistrēto augu aizsardzības līdzekļu sarakstā ir tikai viens augu aizsardzības līdzeklis, kas satur mikroorganismus, un 13 dzīvos organismus saturoši augu aizsardzības līdzekļi, tādēļ būtu jāveicina neķīmisko augu aizsardzības līdzekļu lielāka pieejamība lietotājiem.

Nr. p.k.	Uzdevumi mērķa sasniegšanai	3.9.1. Nodrošināta iespēja lietot neķīmiskos augu aizsardzības līdzekļus		
		Termiņš	Atbildīgie	Rezultāti
1.	Apzināt Ziemeļu un Centrālās zonas dalībvalstīs atļautos mikrobioloģiskos un dzīvos organismus saturošos augu aizsardzības līdzekļus	Līdz 2013.gada 1.jūlijam	VAAD	Apkopota informācija
2.	Sazināties ar mikrobioloģisko augu aizsardzības līdzekļu reģistrācijas īpašniekiem par iespēju piemērot augu aizsardzības līdzekļu savstarpējās atzīšanas procedūru	Līdz 2014.gada 31.decembrim	VAAD	Piemērojot citas valsts augu aizsardzības līdzekļu reģistrācijas atzīšanas procedūru, izsniegtas atļaujas 5 mikroorganismus saturošu augu aizsardzības līdzekļu laišanai tirgū un lietošanai

3.10. Rīcības virziens "Pasākumi sabiedrības informēšanai, izpratnes veicināšanai par augu aizsardzības līdzekļu lietošanu"

Esošā situācija

Saskaņā ar Direktīvas 7.pantu dalībvalstīm jāveic pasākumi, lai informētu sabiedrību un veicinātu tās izpratni par augu aizsardzības līdzekļu lietošanu. Šai informācijai ir jābūt līdzsvarotai, skaidrojot gan augu aizsardzības līdzekļu radīto risku, gan to lietderību lauksaimniecībā.

Ievērojot iespējamo risku, kas var rasties augu aizsardzības līdzekļu lietošanas dēļ, sabiedrība būtu labāk jāinformē par to lietošanas vispārējo ietekmi, tādēļ Direktīvā ir paredzēts uzdevums dalībvalstīm - veikt pasākumus, lai informētu sabiedrību un veicinātu informācijas un sabiedrības izpratnes veidošanas programmas un precīzas un līdzsvarotas informācijas pieejamību par augu aizsardzības līdzekļiem, jo īpaši par to radīto risku un to lietošanas dēļ iespējamo akūto vai hronisko kaitējumu cilvēku veselībai, organismiem, ko nav paredzēts apstrādāt, un videi, kā arī par pesticīdu lietošanas alternatīvām, kas nav saistītas ar ķīmisku vielu lietošanu.

Augu aizsardzības likumā ir noteikts, ka dienests jebkurai ieinteresētajai personai nodrošina iespēju saņemt informāciju par augu aizsardzības līdzekļu reģistru un tajā iekļauto līdzekļu lietošanu, vispārēju informāciju par augu aizsardzības līdzekļiem, ar to lietošanu saistīto risku, augu aizsardzības līdzekļu ietekmi uz cilvēka veselību un vidi, kā arī par augu aizsardzības līdzekļu lietošanas alternatīvām, kas nav saistītas ar ķīmisku vielu lietošanu, un reizi gadā izdod reģistrēto augu aizsardzības līdzekļu sarakstu. Informāciju par augu aizsardzības līdzekļu reģistru dienests publicē savā tīmekļa vietnē <http://www.vaad.gov.lv/>.

Dienests pēdējos gados ir izveidojusies sadarbība ar žurnāliem "Saimnieks", "Agrotops", "Dārzs un Drava" un "Dārza Pasaule", kuri raksta par lauksaimniecības jautājumiem. No 2011. gada katra gada sākumā tiek sagatavots gada laikā publicējamo rakstu plāns katram žurnāla numuram.

Visu gadu, bet īpaši aktīvi sezonas laikā, dienests gatavo atbildes uz dienesta tīmekļa vietnes apmeklētāju un žurnālu lasītāju uzdotajiem jautājumiem ("Praktiskais Latvietis" u.c.).

2011.gadā pēc Latvijas augu aizsardzības līdzekļu ražotāju un tirgotāju asociācijas (turpmāk - LAALRUTA) iniciatīvas tika uzsākti sagatavošanās darbi projekta par augu aizsardzības līdzekļu drošu lietošanu (SUI - *Safe Use Initiative*) uzsākšanai Latvijā. Līdz šim LAALRUTA un dienesta pārstāvji bija piedalījušies līdzīgu projektu pasākumos citās valstīs, tā uzkrājot zināšanas un apgūstot citu valstu pieredzi, lai šādu projektu, piemērotu Latvijas situācijas un vajadzībām, īstenotu mūsu valstī.

LAALRUTA, saskaņojot ar dienestu, ir izstrādājusi šā projekta pasākumu plānu. Projektā ir plānoti pasākumi visu iesaistīto pušu, tostarp sabiedrības, informēšanai par drošu augu aizsardzības līdzekļu lietošanu.

Nr.p.k.	Uzdevumi mērķa sasniegšanai	3.10.1. Sabiedrība ir informēta par augu aizsardzības līdzekļu lietošanu		
	Pasākumi	Termiņš	Atbildīgie	Rezultāti
1.	Iesaistot NVO, izstrādāt sabiedrības informēšanas programmu	2013.gada 31.decembris	VAAD	Apstiprināta sabiedrības informēšanas programma
2.	Informēt sabiedrību par augu aizsardzības līdzekļu lietošanu un kaitīgo organismu ierobežošanu	2013.-2015.gads	LAALRUTA/ VAAD/LLKC	Dalība publiskos pasākumos, un plašākas sabiedrības informēšana par augu aizsardzības līdzekļu lietošanu. Informatīvu bukletu izdošana par augu aizsardzības līdzekļu lietošanu
3.	Monitorings, trūkumu identificēšana (individuālo aizsardzības līdzekļu nelietošana darbā ar augu aizsardzības līdzekļiem, noliktavās u.c.)	2013.-2015.gads	LAALRUTA/ VAAD	Atkārtota lauksaimnieku aptauju veikšana par individuālo aizsardzības līdzekļu lietošanu darbā ar augu aizsardzības līdzekļiem pēc iepazīšanās ar augu aizsardzības līdzekļu drošu lietošanu
4.	Organizēt informatīvo kampaņu lauksaimniekiem par nelegālo un viltoto augu aizsardzības līdzekļu kaitīgumu	2013.-2015.gads	VAAD/ LAALRUTA	Informācijas sagatavošana, lauksaimnieku, iesaistīto organizāciju un struktūru informēšana un apmācīšana par viltotiem un nelegāliem augu aizsardzības līdzekļiem Piedalīšanās publiskos pasākumos

3.11. Rīcības virziens "Izveidota un nodrošināta augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtu pārbaudē un sistēma"

Esošā situācija

Latvijā līdz šim nav bijusi obligāta prasība pēc augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtu pārbaudēm. Pēc aptuvenām aplēsēm, Latvijā ir 8-10 tūkstoši funkcionējošu smidzinātāju. Lielākoties tie ir nelieli (tvertnes tilpums 400-600 l, darba platums - 12 m) traktoram uzkarināmi smidzinātāji. Tomēr pēdējos gados Latvijā aizvien plašāk sāk izmantot lielāka darba platuma (24 m un vairāk) piekabināmos smidzinātājus ar tvertnes tilpumu virs 2000 l, arī

pašgājējsmidzinātājus.

Pagaidām Latvijā nenotiek aktīvas augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtu pārbaudes, taču jau ir veiktas iestrādes, lai tas varētu notikt: 1999. gadā tika uzsākts darbs pie smidzināšanā izmantotās tehnikas sertificēšanas sistēmas izveidošanas Latvijas-Dānijas kopprojekta "Latvijas likumdošanas par augu aizsardzību tuvināšana ES standartu prasībām" ietvaros. Projekts ilga līdz 2001. gada 2.pusgamam, un tā gaitā tika paveikti šādi pasākumi:

- Dānijā apmācīti 8 vadoši projekta darbinieki un 15 lauksaimniecības speciālisti;

- Latvijā izveidota organizatoriskā struktūra lauku smidzinātāju izmēģināšanai un regulēšanai - galvenā stacionārā iekārta (Priekuļos VSIA "Sertifikācijas un testēšanas centrs") un piecas mobilās iekārtas (piecās lauksaimniecības skolās - Priekuļos, Kandavā, Malnavā, Saulainē, Bulduros);

- Latvijā šim darbam ir sagatavoti 20 apmācības vadītāji, 20 smidzinātāju pārbaudītāji un 20 zemnieki;

- izdoti mācību materiāli un informatīvi bukleti;

- izstrādāti un aprobēti zemnieku apmācību plāni un programmas.

(J.Kažotnieks http://www.laukutikls.lv/lauksaimnieciba/zinas/2221-drizuma_lauka_smidzinataju_parbaudes_bus_obligatas_pirmidiena_12_septembris_2011)

Lai ieviestu Direktīvas prasības par profesionālajai lietošanai paredzēto augu aizsardzības līdzekļu iekārtu regulāru pārbaudi ieviešanu, Augu aizsardzības likumā ir noteikts regulējums augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtu pārbaudi veiktšanai:

- augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtu pārbaudi veic kārtībā, kāda noteikta normatīvajos aktos par augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtām;

- augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtu pārbaudi veic reizi trijos gados;

- Dienests uzrauga augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtu pārbaudes un izmantošanu.

Prasība par to, ka atļauts izmantot tikai pārbaudītas un lietošanas kārtībā esošas augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtas, stāsies spēkā ar 2016.gada 26.novembri.

Ministru kabineta 2012.gada 10.jūlija noteikumi Nr.491 "Noteikumi par augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtām" paredz:

- kārtību, kādā veicamas augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtu (turpmāk - iekārtas) pārbaudes un šo pārbaudi termiņus;

- sertifikāta izsniegšanas kārtību iekārtu pārbaudes veicējiem;

- prasības iekārtām;

- izņēmumus attiecībā uz iekārtu pārbaudēm;

- citā Eiropas Savienības dalībvalstī izsniegta sertifikāta atzīšanas kārtību.

Ievērojot riska novērtējumu cilvēku veselībai un videi atkarībā no iekārtu izmantošanas pakāpes, dalībvalstis var:

1) piemērot atšķirīgus grafikus un pārbaudi intervālus pesticīdu lietošanas iekārtām, ko neizmanto pesticīdu izsmidzināšanai, rokas pesticīdu lietošanas iekārtām vai uz muguras pārnēsājamiem izsmidzinātājiem, kā arī papildu lietošanas iekārtām, kuras reti izmanto un kuras norāda valsts rīcības plānos, kas paredzēti Direktīvas 4.pantā;

2) neattiecināt inspekcijas uz pesticīdu rokas lietošanas iekārtām vai uz muguras pārnēsājamiem izsmidzinātājiem,

Ar minētajiem noteikumiem ir noteikti izņēmumi - pārbaudes neattiecas uz rokas lietošanas iekārtām un uz smidzinātājiem, kas pārnēsājami uz muguras. Šāds lēmums tika pieņemts, pamatojoties uz to, ka valstī augu aizsardzības līdzekļu profesionālai lietošanai rokas lietošanas iekārtas un uz muguras pārnēsājami smidzinātāji tiek izmantoti maz. Lai ieviestu augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtu pārbaudi sistēmu, šo darbu plānots uzsākt, pārbaudot tās augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtas, kuras valstī tiek visplašāk izmantotas augu aizsardzības līdzekļu profesionālai lietošanai un tās, kuru pārbaudēm ir izstrādāti standarti, - lauka un koku un krūmu smidzinātājiem.

Nr.p.k.	Uzdevumi mērķa sasniegšanai	3.11.1. Profesionālie augu aizsardzības līdzekļu lietotāji lieto pārbaudītas augu aizsardzības lietošanas iekārtas		
Nr. p.k.	Pasākumi	Termiņš	Atbildīgie	Rezultāti
1.	Izstrādāta metodika augu	2013.gada 1.jūlijs	VAAD	Apstiprināta

	aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtu pārbaudei			metodika
2.	Veikt augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtu pārbaudi veicēju sertificēšanu	2013.-2015.gads	VAAD	Sertificēti 3 pārbaudi veicēji
3.	Uzraudzīt augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtu pārbaudi veicēju	2013.-2015.gads	VAAD	Gadā 6 pārbaudes
4.	Apsekot situāciju valstī par rokas un uz muguras pārnēsājamo smidzinātāju izmantošanu profesionālai lietošanai	Līdz 2015.gadam	VAAD	Pieņemts lēmums par grozījumu izdarīšanu esošajos normatīvajos aktos attiecībā uz izņēmumiem augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtu pārbaudēs
5.	Pārbaudīt augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtas	2013.-2015.gads	Pārbaudes veicējs	Katru gadu - 2000 iekārtu,

3.12. Rīcības virziens "Augu aizsardzības līdzekļu lietošana no gaisa"

Esošā situācija

Dalībvalstis nodrošina, ka izsmidzināšana no gaisa ir aizliegta, tomēr ir iespējamas atkāpes - izsmidzināšana no gaisa ir atļauta tikai īpašos gadījumos ar noteikumu, ka ir ievēroti konkrēti nosacījumi.

Augu aizsardzības likums paredz, ka augu aizsardzības līdzekļu izsmidzināšana no gaisa ir atļauta augu aizsardzības līdzekļu lietošanu regulējošos normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos un kārtībā.

Ministru kabineta 2011.gada 13.decembra noteikumi Nr.950 "Augu aizsardzības līdzekļu lietošanas noteikumi" nosaka novērtējuma sagatavošanas kārtību par iespējamo risku augu aizsardzības līdzekļa izsmidzināšanā no gaisa, kā arī kārtību atļaujas izsniegšanai augu aizsardzības līdzekļu izsmidzināšanai no gaisa.

Augu aizsardzības līdzekļus atļauts izsmidzināt no gaisa, ja saņemta dienesta atļauja augu aizsardzības līdzekļu izsmidzināšanai no gaisa (turpmāk - atļauja). Dienests pieņem lēmumu par atļaujas izsniegšanu, ja:

- nav citas piemērotas alternatīvas vai arī izsmidzināšanai no gaisa salīdzinājumā ar augu aizsardzības līdzekļu lietošanu uz zemes ir lielākas priekšrocības, lai mazinātu ietekmi uz cilvēku veselību un vidi;

- ir veikta riska analīze un gūts apstiprinājums tam, ka pozitīvais efekts no šāda augu aizsardzības līdzekļu lietojuma būs lielāks nekā iespējamais risks videi un cilvēku un dzīvnieku veselībai;

- operators, kas veic smidzinājumu no gaisa, ir apmācīts un ieguvis apliecību par tiesībām lietot augu aizsardzības līdzekļus;

- lietošanas iekārtas ir pārbaudītas un atbilst normatīvajos aktos par augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtām noteiktajām prasībām;

- lidaparāts ir reģistrēts normatīvajos aktos par aviāciju noteiktajā kārtībā un aprīkots ar piederumiem, kas atbilst labākai pieejamai tehnoloģijai, lai samazinātu augu aizsardzības līdzekļu nonesi ar vēju;

- apstrādājamā teritorija neatrodas dzīvojamu zonu tuvumā.

Latvijā jau pirms Direktīvas stāšanās spēkā bija ieviesti nosacījumi, kas jāievēro, lai augu aizsardzības līdzekļus varētu lietot no gaisa. Pēdējā atļauja augu aizsardzības līdzekļu lietošanai no gaisa Latvijā tika izsniegta 2005.gadā priežu jaunaudzū apstrādei pret priežu rūsgano zāglapseni (*Neodiprion sertifer*) 800 ha platībā.

3.13. Rīcības virziens "Drošas darbības ar augu aizsardzības līdzekļiem"

Esošā situācija

Augu aizsardzības likums nosaka, ka persona augu aizsardzības līdzekļus lieto, ievērojot norādes marķējumā, Eiropas un Vidusjūras augu aizsardzības organizācijas noteiktos labas augu aizsardzības prakses principus (publicēti Valsts augu aizsardzības dienesta mājaslapā) un augu aizsardzības līdzekļu lietošanu regulējošos normatīvajos aktos noteiktos integrētās augu aizsardzības principus un prasības visos tajos paredzētajos gadījumos.

Novērtējot augu aizsardzības līdzekli, tiek novērtēta arī tā iespējamā ietekme uz cilvēkiem, kas varētu tikt pakļauti šī līdzekļa iedarbībai. Tāpēc katra augu aizsardzības līdzekļa marķējumā sadaļā "Personāla drošība" ir iekļautas prasības cilvēku aizsardzībai - tās paredz individuālo aizsardzības līdzekļu lietošanu, strādājot ar konkrētu augu aizsardzības līdzekli.

Ministru kabineta 2011.gada 13.decembra noteikumos Nr.950 "Augu aizsardzības līdzekļu lietošanas noteikumi" ir noteiktas prasības, kas jāievēro, lietojot augu aizsardzības līdzekļus, turklāt jaunajā profesionālo augu aizsardzības līdzekļu lietotāju un operatoru apmācības programmā lielāks uzsvars nekā iepriekš likts uz darba drošību un pasākumiem vides aizsardzībai, tostarp uz prasībām ievērot augu aizsardzības līdzekļa marķējumā esošos norādījumus par lietotāju, operatoru un strādājošo aizsardzību.

Ar šiem noteikumiem noteikta arī atbildība: par prasību ievērošanu attiecībā uz cilvēku un dzīvnieku veselības un vides aizsardzību ir atbildīgs ikviens augu aizsardzības līdzekļu lietotājs, kā arī augu aizsardzības līdzekļu lietošanas operators.

Saskaņā ar normatīvajiem aktiem par darba aizsardzību darba devējam ir pienākums nodrošināt darbinieka drošību un veselības aizsardzību darba laikā, tostarp tam strādājot ar augu aizsardzības līdzekļiem (atbilstošas iekārtas, individuālie aizsardzības līdzekļi utt.). Darba devējs vienmēr instrūē darbiniekus par augu aizsardzības līdzekļu drošu lietošanu. Pirms darbu uzsākšanas darba devējs pārliecinās par to, vai katrs darbinieks ir saņēmis sniegtās instrukcijas. Turklāt darba devējam ir jāievēro normatīvo aktu prasības par darba drošību un veselības aizsardzību, piemēram, jānodrošina tas, ka darbinieki veic obligātās veselības pārbaudes.

Dienests ir ieviesis uzticības tālruni, pa kuru var zvanīt un uzdot jautājumus, kā arī informēt gadījumos, ja ir aizdomas par augu aizsardzības līdzekļu lietošanas noteikumu pārkāpumiem.

Lai ieviestu Direktīvas prasības un dalībvalstis izveidotu sistēmu informācijas apkopošanai par augu aizsardzības līdzekļu radīto akūto saindēšanos un hroniskās saindēšanās gadījumiem to cilvēku grupās, kuri, iespējams, ir regulāri pakļauti augu aizsardzības līdzekļu iedarbībai, 2011.gada 27.decembrī tika pieņemti grozījumi 2008.gada 15.septembra Ministru kabineta noteikumos Nr.746 "Ar noteiktām slimībām slimojošu pacientu reģistra izveides, papildināšanas un uzturēšanas kārtība". Līdz šo noteikumu stāšanās spēkā brīdim Latvijā nav bijis oficiālās informācijas par negadījumiem, kas saistīti ar augu aizsardzības līdzekļiem.

Ministru kabineta 2011.gada 13.decembra noteikumos Nr.950 "Augu aizsardzības līdzekļu lietošanas noteikumi" ir noteiktas prasības arī augu aizsardzības līdzekļu uzglabāšanai plauktos vai uz paletēm. Par augu aizsardzības līdzekļu uzglabāšanas vietām aizliegts izmantot degvielas noliktavas, dzīvojamās vai administratīvās telpas, dzīvnieku novietnes, būves, kuras var applūst, un pagrabus, izņemot tos, kas ir būvēti virs zemes. Pirmās reģistrācijas klases augu aizsardzības līdzekļi uzglabājami slēgtā, vēdināmā telpā atsevišķi no pārējiem augu aizsardzības līdzekļiem, un ir paredzēti arī citi nosacījumi.

Saskaņā ar Augu aizsardzības likumu augu aizsardzības līdzekļu izplatītājiem - komersantiem, kas saņēmuši dienesta izdotu speciālo atļauju (licenci), augu aizsardzības līdzekļi ir jāuzglabā oriģinālā iepakojumā un to marķējumā norādītajos apstākļos, turklāt atsevišķi no citiem produktiem un vielām, kas var ietekmēt attiecīgā augu aizsardzības līdzekļa īpašības.

Izlietoto augu aizsardzības līdzekļu iepakojumus līdz to apglabāšanai tur kopā ar augu aizsardzības līdzekļiem un apglabā saskaņā ar normatīvajos aktos par atkritumu apsaimniekošanu noteikto kārtību. Šo prasību var neievērot, ja izlietotā augu aizsardzības līdzekļa iepakojums saskaņā ar normatīvajiem aktiem par atkritumu klasifikatoru un īpašībām, kuras padara atkritumus bīstamus, vairs nav uzskatāms par bīstamu atkritumu.

Ja izlietotā augu aizsardzības līdzekļa iztukšoto iepakojumu trīs reizes izskalo ar tīru ūdeni darba šķidruma gatavošanas laikā un skalojamo ūdeni iepilda darba šķidruma tvertnē, tad izlietotais augu aizsardzības līdzekļa iepakojums vairs nav uzskatāms par bīstamu atkritumu.

Ministru kabineta 2012.gada 24.jūlija noteikumos Nr.509 "Noteikumi par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū saskaņā ar Regulu Nr. 1107/2009" ir minēti kritēriji, kuri augu aizsardzības līdzekļi ir atļauti lietošanai neprofesionāliem lietotājiem.

Augu aizsardzības līdzekli neprofesionālai lietošanai atļauj tad, ja tas ir iepakots tādā iepakojumā, ar kura saturu var apstrādāt ne vairāk par 5000 kvadrātmetriem platības, izmantojot augu aizsardzības līdzekļa minimālo reģistrēto devu, un saskaņā ar normatīvajiem aktiem par ķīmisko vielu un ķīmisko produktu klasificēšanas, marķēšanas un iepakojšanas kārtību tas netiek klasificēts kā toksisks vai ļoti toksisks, pirmās, otrās vai trešās kategorijas kancerogēns, pirmās, otrās vai trešās kategorijas mutagēns, toksisks reproduktīvajai sistēmai pirmajā, otrajā vai trešajā kategorijā utt.

Būtiski ir palielināt sabiedrības informētību par drošu augu aizsardzības līdzekļu lietošanu gan attiecībā uz profesionālajiem augu aizsardzības līdzekļu lietotājiem, gan 3.klases līdzekļu lietotājiem galvenokārt mazdārzīņos.

Nr.p.k.	Uzdevumi mērķa sasniegšanai	3.13.1. Uzlabot profesionālo un neprofesionālo augu aizsardzības līdzekļu lietotāju zināšanas par drošu augu aizsardzības līdzekļu lietošanu		
1.	Pasākumi	Termiņš	Atbildīgie	Rezultāts
1.1.	Informēt sabiedrību par augu aizsardzības līdzekļu lietošanu (ietverti labas augu	2013.gads	VAAD/LAALRUTA	Izdota Aizsardzības līdzekļu lietotāja rokasgrāmata

	aizsardzības prakses principi)			
1.3.	Informēt sabiedrību par augu aizsardzības līdzekļu drošu lietošanu cilvēkam un videi	2013.gads	VAAD/LAALRUTA	Izdots viens plakāts ar 12 galvenajiem pamatprincipiem par augu aizsardzības līdzekļu drošu lietošanu cilvēkam un videi
2.	Nacionālais veselības dienests pēc pieprasījuma sniedz statistisko informāciju par saindēšanās gadījumiem ar pesticīdiem - augu aizsardzības līdzekļiem - un dienests to publisko savā tīmekļa vietnē	2013.-2015.gads	VAAD/Nacionālais veselības dienests	Katru gadu publicēta informācija par saindēšanās gadījumiem ar pesticīdiem - augu aizsardzības līdzekļiem

3.14. Rīcības virziens "Nodrošināta augu aizsardzības līdzekļu lietošanas kontrole"

Saskaņā ar Augu aizsardzības likumu dienests veic augu aizsardzības līdzekļu lietošanas uzraudzību un kontroli.

Pēc Lauku atbalsta dienesta 2012.gada datiem, Latvijā kopumā ir 62 932 potenciālie augu aizsardzības līdzekļu lietotāji, tomēr, ievērojot apstrādājamo platību lielumu, no tiem apmēram 13 000 varētu būt profesionālie augu aizsardzības līdzekļu lietotāji. 2011.gadā dienests veica 861 pārbaudi par normatīvajos aktos noteikto prasību ievērošanu augu aizsardzības līdzekļu lietošanā. Pēc pārbaudēm tika ierosinātas 19 administratīvā pārkāpuma lietas, un savstarpējās atbilstības pārvaldības prasību pārbaudēs konstatēti divi maznozīmīgi un četri būtiski pārkāpumi.

2011.gadā visbiežāk konstatēti pārkāpumi par glifosātus saturošu augu aizsardzības līdzekļu lietošanu teritorijās, kur ir ziedošas nezāles, par augu aizsardzības līdzekļu lietošanu kultūraugiem, kuriem tas nav reģistrēts, par augu aizsardzības līdzekļu lietošanu bišu aktīvās lidošanas laikā, neievērojot augu aizsardzības līdzekļu lietošanu marķējuma prasības, kas nosaka, ka augu aizsardzības līdzekļu lietošanu drīkst lietot laikā no plkst. 22.00 līdz 5.00, ja apstrīdamajā platībā ir ziedošs kultūraugs vai ziedošas nezāles, par to, ka augu aizsardzības līdzekļu lietošanu smidzināšanā pieļauts, ka tas nonāk uz augiem ārpus apstrādājamās platības, par bitēm kaitīgo augu aizsardzības līdzekļu lietošanu, nebrīdinot bišu saimju īpašniekus, un par Latvijā neregistrēta augu aizsardzības līdzekļa lietošanu.

Lai pārbaudītu, vai tiek ievērotas augu aizsardzības lietošanas prasības, 2011.gadā kopumā dienests noņēma 50 augu un augu produktu paraugus. 11 gadījumos paraugi tika ņemti no graudaugiem un rapša, lai pārbaudītu, vai tiek ievērots noteiktais lietošanas dienu skaits līdz ražas novākšanai. Pārkāpumi netika konstatēti.

Ievērojot palielināto risku, kas saistīts ar nelegālu augu aizsardzības līdzekļu ieviešanu un izplatīšanu (plāna 3.16.sadaļa), ir jāpalielina pārbaudžu skaits.

Nr.p.k.	Uzdevumi mērķa sasniegšanai	3.14.1. Panākt augu aizsardzības līdzekļu lietošanas prasību ievērošanu		
	Pasākumi	Termiņš	Atbildīgie	Rezultāts
1.	Organizēt informatīvas kampaņas, lai profesionālos augu aizsardzības līdzekļu lietotājus informētu par normatīvo aktu prasībām	2013.-2015.gads	VAAD	Bukleti, semināri, piedalīšanās publiskos pasākumos
2.	Kontrolēt augu aizsardzības līdzekļu lietošanu (tajā skaitā īpaši aizsargājamās dabas teritorijās)	2013.-2015.gads	VAAD	2013.gadā - 1000 pārbaudžu,, 2014.-2015.gadā - katru gadu 1250 pārbaudžu
3.	Ņemt augu un augu produktu paraugus	2013.-2015.gads	VAAD	2013.gadā - 50 paraugus,, 2014.-2015.gadā - 100 paraugu

3.15. Rīcības virziens "Pasākumi integrētās augu aizsardzības vispārējo principu ieviešanai"

Augu aizsardzības likums jau pirms Direktīvas ieviešanas noteica, ka augu aizsardzības līdzekļus lieto saskaņā ar labas augu aizsardzības prakses principiem, kas ir valstī ieteikta, atļauta vai reģistrēta augu aizsardzības līdzekļu droša lietošana atbilstoši faktiskajiem apstākļiem jebkurā ražošanas, glabāšanas, pārvadāšanas, izplatīšanas un pārtikas preču un dzīvnieku barības pārstrādes stadijā, lai droši un efektīvi kontrolētu kaitīgos organismus. Tā ietver vairākus augu aizsardzības līdzekļu lietošanas līmeņus līdz augšējam valstī ieteiktās, atļautās vai reģistrētās lietošanas līmenim. Šajā ziņā augu aizsardzības līdzekļu drošas lietošanas nolūkā ņem vērā sabiedrības veselības, arodveselības un ekoloģiskos apsvērumus, kā arī augu aizsardzības līdzekļu mazāko daudzumu, ko kaitīgo organismu efektīvas kontroles nolūkā lieto tā, lai būtu mazākais iespējamais atlieku daudzums. Latvijā šis princips tiek ievērots, reģistrējot augu aizsardzības līdzekļus.

Saskaņā ar Direktīvas 14.pantu dalībvalstīm jānodrošina, lai līdz 2014.gada 1.janvārim visi profesionālie augu aizsardzības līdzekļu lietotāji ir ieviesuši vispārīgos integrētās augu aizsardzības principus. Lai šo uzdevumu varētu veikt, Latvijā jau ar Ministru kabineta 2009.gada 12.augusta rīkojumu Nr.558 apstiprināts politiskās plānošanas dokuments "Integrētās augu aizsardzības politikas attīstības pamatnostādnes 2009.-2015.gadam", kura mērķis ir radīt priekšnoteikumus integrētās augu aizsardzības sistēmas ieviešanai (turpmāk - pamatnostādnes).

Integrētās augu aizsardzības galvenie pamatelementi:

- 1) profilaktiskie pasākumi - visi pasākumi, kas nodrošina augu normālu augšanu un attīstību. Šo pasākumu īstenošana samazina vai novērš kaitīgo organismu rašanos un inficēšanās iespējamību;
 - 2) novērošana - kultūraugu uzraudzība, lai novērotu kaitīgā organisma parādīšanos, izplatības dinamiku, ņemot vērā arī to dabisko ienaidnieku izplatību, un pieņemtu pareizu lēmumu par nepieciešamajiem kaitīgo organismu ierobežošanas pasākumiem;
 - 3) augu aizsardzības tiešie pasākumi - rīcība, iejaukšanās, ja nepieciešama kaitīgo organismu ierobežošana, to pamatojot ar datiem par kāda kaitīgā organisma iespējamu savairošanos postošā līmenī.
- Lai to panāktu, pamatnostādnēs tika noteikti šādi galvenie rīcības virzieni:
- 1) Latvijā pieejama nepieciešamā statistika par augu aizsardzības līdzekļu aprites jomu;
 - 2) ieinteresēto pušu nodrošināšana ar ieteikumiem par nepieciešamajiem pasākumiem rezistences novēršanai;
 - 3) ieinteresēto pušu nodrošināšana ar informāciju par kaitīgajiem organismiem, to kritiskajiem sliekšņiem, augu aizsardzības līdzekļiem un augu aizsardzības metodēm;
 - 4) lauksaimnieku brīdināšana par postīgāko kaitīgo organismu parādīšanos;
 - 5) pilnveidota apmācības un konsultāciju sistēma augu aizsardzības jomā;
 - 6) augu aizsardzības kā zinātnes nozares attīstības veicināšana, iesaistot augkopības nozarē specializētās Latvijas zinātniskās institūcijas, lai veiktu pētījumus atbilstoši to darbības jomai;
 - 7) integrēto augu aizsardzību regulējošo normatīvo aktu izstrāde.

Pasākumi saistībā ar integrēto augu aizsardzību Latvijā tika aizsākti jau 2006.gadā. Lai sekmētu vidi saudzējošu intensīvas audzēšanas tehnoloģiju ieviešanu un nodrošinātu augstas kvalitātes produkcijas ražošanu augļkopībā un dārzeņkopībā Latvijā, 2006. gadā Eiropas Komisijā tika apstiprinātas programmas integrētās augļkopības un dārzeņkopības sistēmas ieviešanai. Uzskatāmi platības un valsts atbalstu par augļu un dārzeņu integrētu audzēšanu laika posmā no 2005. līdz 2009.gadam var redzēt tabulā.

Atbalsts	2005.	2006.		2007.		2008.		2009.	
		ha	LVL	ha	LVL	ha	LVL	ha	LVL
Atbalsts integrētai audzēšanai	-	106	263 729	2907	440 863	2806	435 778	2803	434 371

Savukārt īstenojot Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam pasākuma "Agrovīdēs maksājumi" apakšpasākumu "Integrētās dārzeņkopības ieviešana un veicināšana" (IDIV), tika izvirzīts mērķis samazināt augu aizsardzības līdzekļu un mēslošanas līdzekļu lietošanu un sekmēt bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu, veicinot integrētās audzēšanas metožu lietošanu dārzeņkopībā. Patlaban lauksaimnieks var saņemt IDIV atbalstu par lauksaimniecībā izmantojamo zemi, kurā tiek ievēroti visi atbalsta saņemšanas nosacījumi un kurā tiek audzēti uz atbalstu tiesīgi kultūraugi. Lai augļu un dārzeņu audzētāji, kas vēlas saņemt atbalstu, audzējot integrēti, varētu to saņemt, tika pieņemti Ministru kabineta 2009.gada 15.septembra noteikumi Nr. 1056 "Lauksaimniecības produktu integrētās audzēšanas, uzglabāšanas un marķēšanas prasības un kontroles kārtība". Noteikumos iekļauti būtiskākie integrētās augu aizsardzības vispārīgie principi, kas noteikti Direktīvas III pielikumā. Noteikumi paredz, ka visi, kas vēlas audzēt kultūraugus, izmantojot integrētās augu aizsardzības metodes, tiek iekļauti Lauksaimniecības produktu integrētās audzēšanas reģistrā. Dienests katru gadu veic reģistrā iekļauto audzētāju kontroli, lai pārbaudītu integrēto audzēšanu un tās atbilstību šo noteikumu prasībām. Patlaban Lauksaimniecības produktu integrētās audzēšanas reģistrā ir 336 audzētāji.

Ministru kabineta 2008.gada 18.augusta noteikumos Nr.663 "Prasības pārtikas kvalitātes shēmām, to ieviešanas, darbības, uzraudzības un kontroles kārtība" ir paredzētas arī prasības graudaugu un eļļas augu audzēšanai un galvenās integrētās audzēšanas prasības - augu maiņa, nepieciešamo agrotehnisko pasākumu veikšana, mēslošanas plāna sagatavošana, lauku apskates žurnāla kārtošana u.c. pasākumi. Šajos pasākumos līdz 2012.gada aprīlim bija iesaistījušies 104 graudu un eļļas augu audzētāji.

Nr.p.k.	Uzdevumi mērķa	3.15.1. ieviest vispārējos integrētās augu aizsardzības principus
---------	----------------	---

	sasniegšanai			
	Pasākumi	Termiņš	Atbildīgie	Rezultāts
1.	Radīt iespēju profesionālajiem augu aizsardzības līdzekļu lietotājiem gūt zināšanas par integrētās augu aizsardzības principu īstenošanu praksē	2013.-2015.gads	ZM/LLKC/VAAD	Izveidotas integrētās augu aizsardzības demonstrējuma saimniecības
2.	Sagatavot Ministru kabineta noteikumu projektu "Grozījumi Ministru kabineta 2011. gada 13.decembra noteikumos Nr.950 "Augu aizsardzības līdzekļu lietošanas noteikumi"", lai ieviestu integrētās augu aizsardzības prasības	2014.gada 1.janvāris	ZM/VAAD	Valsts kancelejā iesniegt Ministru kabineta noteikumu projektu

3.16. Rīcības virziens "Nelegālo un viltoto augu aizsardzības līdzekļu izplatības mazināšana"

Esošā situācija

Eiropas Savienības Tiesībaizsardzības aģentūras *Europol* dati liecina, ka ir valstis, kurās vairāk nekā ceturtdaļa piegādāto augu aizsardzības līdzekļu ir viltojumi, un tas apdraud gan zemniekus, gan arī lauksaimniecības zemi un ražojumus. Viltotu augu aizsardzības līdzekļu pārdošanas apjoms sasniedz vairākus miljardus eiro gadā, un tie arvien aktīvāk izplatās visā pasaulē.

Lai informētu valsts institūcijas par viltotiem augu aizsardzības līdzekļiem un risku, kas ar to saistīts, kā arī lai uzlabotu sadarbību starp valsts iestādēm, kas ir iesaistītas augu aizsardzības līdzekļu aprites kontrolē, LAALRUTA noorganizēja konferenci "Par viltotu un nelegālu augu aizsardzības līdzekļu importu, kontroli un identificēšanu. Vai mēs esam gatavi apturēt viltotus un nelegālus augu aizsardzības līdzekļus?". Konferencē tika atklāts, ka jau 2007.gadā nelegālo augu aizsardzības līdzekļu tirgus pasaulē lēsts līdz 7% apjomā no kopējā pesticīdu tirgus, bet 2010. gadā tā apjoms pārsniedzis 10% un ir aptuveni četri miljardi eiro.

Nelegālu augu aizsardzības līdzekļu sastāvā var būt ķīmiskās vielas, kas nav atļautas Eiropas Savienībā un tiek lietotas tikai trešajās valstīs. To sastāvā var būt vielas, kuru derīguma termiņš ir beidzies, uzglabāšanas apstākļi nav zināmi, efektivitāte ir stipri apšaubāma, un nav zināma arī ietekme uz vidi. Iemesli, kādēļ daudzas vielas netiek atļautas Eiropas Savienībā, var būt dažādi - galvenokārt vielu pārāk lielās noturība un akumulācija augsnē ar turpmāku uzkrāšanos pēckultūrās, ieskalosānās gruntsūdeņos, akumulācija dzīvajos organismos, toksiska ietekme uz reproduktīvo un nervu sistēmu. Ir tādas vielas, kuru sadalīšanās produkti augsnē, ūdeņos un augos nav līdz galam izpētīti un kuru sastāvā ir piemaisījumi, kuru ietekme nav zināma. Ja vielu atļauj lietot Eiropas Savienībā, tās dokumentācijas izvērtēšanā ir piedalījušās visas dalībvalstis un Eiropas pārtikas nekaitīguma iestāde (EPNI). Augu aizsardzības līdzekļu ražotājiem, kuri Eiropas Savienībā vēlas legāli pārdot augu aizsardzības līdzekļus, kas satur konkrēto vielu, ir jāievēro daudz stingru kritēriju un jāveic normatīvajos aktos noteiktie pētījumi, lai Eiropas Komisijai, dalībvalstīm un EPNI pierādītu, ka šīs vielas lietojums ir drošs.

Bieži arī tad, ja vielas lietošana Eiropas Savienībā tiek atļauta, tai ir stingri papildnosacījumi, pat līdz devas ierobežošanai uz 1 hektāru vienā laukā vienā sezonā. Bieži tāda pati deva citam kultūraugam vairs nav droša, jo, piemēram, cita kultūrauga augsnes segums apstrādes laikā ir mazāks un vairāk vielas caur augsni var nokļūt gruntsūdeņos, vai arī cits kultūraugs tiek audzēts smilšainākās augsnēs, kas ir caurlaidīgākas. Tādēļ novirzīties no atļautajām maksimālajām devām uz hektāru un neievērot marķējumu ir stingri aizliegts, tāpat kā izmantot nelegālos līdzekļus, kuru ietekme nav novērtēta un nav zināma.

Ir būtiski atcerēties, ka pēc augu aizsardzības līdzekļu lietošanas tie nonāk vidē un barības ķēdē, kurā, neapšaubāmi, ir iesaistīts patērētājs, tādēļ jebkura augu aizsardzības līdzekļu lietošana ir rūpīgi jāizvērtē. Tas attiecas arī uz mazdārziņu īpašniekiem, trešās klases augu aizsardzības līdzekļu lietotājiem, kuriem nav vajadzīga apliecība par augu aizsardzības zināšanu minimuma apgušanu un kuri var vieglāk pieļaut kļūdas nezināšanas dēļ.

Pēc LAALRUTA aplēsēm, Latvijā nelegālo augu aizsardzības līdzekļu tirgus varētu būt līdz 10 % no kopējā tirgus. Dienests katru gadu ierosina administratīvo pārkāpumu lietas par nelikumīgu augu aizsardzības līdzekļu tirdzniecību. 2011.gadā tika atklāts un pierādīts viens augu aizsardzības līdzekļa viltojuma gadījums.

Sadarbojoties ar Ekonomikas policiju un lauksaimniekiem, 2012.gada sešos mēnešos tika ierosinātas 3 administratīvā pārkāpuma lietas: kopējā aizturētā un izņemtā augu aizsardzības līdzekļu vērtība ir 0,45 tūkst. latu. Par konstatēto pārkāpumu uzlikts naudas sods 0,25 tūkst. latu un konfiscēti augu aizsardzības līdzekļi.

	Uzdevumi mērķa sasniegšanai	3.16.1. Novērst nelegālo augu aizsardzības līdzekļu izplatīšanu un lietošanu Latvijā		
Nr.p.k.	Pasākumi	Termiņš	Atbildīgie	Rezultāts
1.	Noskaidrot Latvijā	2014.gads	ZM/VAAD/LAALRUTA	Pētījums par

	iespējamo nelegālo augu aizsardzības līdzekļu izplatīšanas un lietošanas apjomu			nelegālo un viltoto augu aizsardzības līdzekļu izmantošanu Latvijā
2.	Pārbaužu sistēmas uzlabošana kravu muižošanas vietās, augu aizsardzības līdzekļu iekļaušana muitas riska izvērtēšanas sistēmās	Līdz 2013.gada 31.decembrim	VID/Pārtikas un veterinārais dienests/VAAD	Noslēgts sadarbības līgums starp VID, Pārtikas un veterinārais dienestu un VAAD

3.17. Rīcības virziens "Indikatori augu aizsardzības līdzekļu lietošanas ietekmes izvērtēšanai"

Esošā situācija

Direktīvā noteikto mērķu sasniegšanu paredzēts vērtēt, pielietojot riska indikatorus, kas Eiropas Savienībā vēl tiek izstrādāti, un tos plānots ietvert direktīvas IV pielikumā. Tomēr, kamēr Eiropas Savienības riska indikatori vēl nav izstrādāti, dalībvalstis var lietot savus spēkā esošos indikatorus vai līdztekus saskaņotajiem indikatoriem pieņemt citus.

Latvijā līdz šim nav specifisku nacionālo indikatoru tiešas augu aizsardzības līdzekļu lietošanas ietekmes izvērtēšanai, taču Ministru kabineta 2009.gada 24.februāra noteikumi Nr. 175 "Noteikumi par nacionālajiem vides indikatoriem" nosaka vides indikatorus, kas netieši raksturo vispārējo vides stāvokli valstī, tostarp situāciju ar augu aizsardzības līdzekļu lietošanu.

Šie noteikumi nosaka:

1) bioloģiskas daudzveidības indikatoru, kas ietver lauku putnu indeksu, abinieku sugu indeksu, sīko zīdītājdzīvnieku sugu indeksu;

2) vides indikatoru attiecībā uz ūdens kvalitāti - pazemes dzeramā ūdens objektu īpatsvaru, kas nodrošina kvalitātes un nekaitīguma prasībām atbilstoša ūdens piegādi (%), labas un augstas kvalitātes ūdens objektu īpatsvaru (% no kopējā skaita).

Lai izvērtētu nacionālo riska indikatoru piemērošanas lietderību, ir svarīgi, lai būtu pieejami daudzgadu monitoringa dati gan par augsnes un gruntsūdens kvalitāti, gan virszemes ūdeņu kvalitāti. Monitoringa dati ir vajadzīgi, lai būtu iespējams salīdzināt situāciju, kāda radīsies, samazinot augu aizsardzības līdzekļu lietošanu pēc indikatoru informācijas piemērošanas, ar situāciju, kāda bija pirms tam, un konstatēt, vai ir panākts uzlabojums. Latvijā šādu datu nav. Tāpēc līdz Eiropas Savienības indikatoru izstrādei nav iespējams ieviest tieši augu aizsardzības līdzekļu lietošanu raksturojošos indikatorus.

Attiecībā tieši uz augu aizsardzības līdzekļiem Latvijā saskaņā ar Augu aizsardzības likumu dienests apkopo informāciju par izplatīto augu aizsardzības līdzekļu daudzumu.

Par izlietoto augu aizsardzības līdzekļu daudzumu Latvijā nav statistikas ilgstošā laikposmā.

Eiropas Savienībā ir izveidots riska indikatoru noteikšanas un aprēķināšanas modelis *HAIR2010* (turpmāk - *HAIR*). Šī datorprogramma ir izstrādāta, lai būtu iespējams aprēķināt augu aizsardzības līdzekļu lietošanas risku indikatorus attiecībā uz ūdensorganismiem, dzīvniekiem, ķīmisko vielu koncentrāciju vidē, operatoru, ietekmi uz cilvēku u.c. 29 riska indikatoriem.

Lai Latvija varētu izmantot *HAIR*, tās rīcībā ir jābūt datiem par augu aizsardzības līdzekļu lietošanu (devu, biežumu, kultūrauga attīstības stadiju) un kultūraugu audzēšanu (cik ir platību ar konkrētajiem kultūraugiem un kurā vietā, atkarībā no tā, vai nepieciešami izvades dati reģionālā vai nacionālā mērogā). Šādiem datiem uzkrājoties par dažiem gadiem, tos varēs izmantot, lai ar *HAIR* programmu noteiktu augu aizsardzības līdzekļu radīto slodzi konkrētiem kultūraugiem.

Nr.p.k.	Uzdevumi mērķa sasniegšanai	3.17.1. Izveidot sistēmu augu aizsardzības līdzekļu lietošanas ietekmes izvērtēšanas indikatoru aprēķināšanai		
		Termiņš	Atbildīgie	Rezultāts
1.	Nodrošināt statistikas datu vākšanu par izlietotajiem un izplatītajiem augu aizsardzības līdzekļiem	2013.-2015.gads	Centrālā statistikas pārvalde/ VAAD	Iegūta informācija par lietotajiem un izplatītajiem augu aizsardzības līdzekļiem valstī
2.	Veikt statistikas datu analīzi	2013.-2015.gads	VAAD	Pārskats par augu aizsardzības līdzekļu izplatīto un izlietoto

				daudzumu
3.	Veicot uzraudzības pasākumus, apkopot nepieciešamos datus indikatoru aprēķināšanai	2013.-2015.gads	VAAD	Valstī ir pieejama informācija par augu aizsardzības līdzekļu lietošanu

4. Plāna īstenošanai nepieciešamais finansējums

Plānā noteiktais mērķis	Plāna mērķis - panākt augu aizsardzības līdzekļu ilgtspējīgu lietošanu, mazinot augu aizsardzības līdzekļu lietošanas radīto risku un ietekmi uz cilvēku veselību un vidi				
Rīcības virziens mērķa sasniegšanai	3.1. Atļauju piešķiršana augu aizsardzības līdzekļu laišanai tirgū un lietošanai Latvijā				
Uzdevums mērķa sasniegšanai	3.1.1. Nodrošināt Regulas 1107/2009/EK prasību izpildi				
Pasākumi izvirzītā uzdevuma sasniegšanai	Izpildes termiņš	Atbildīgā institūcija	Iesaistītās institūcijas	Tiešie darbības rezultāti	Paredzētais finansējums un tā avoti
Nodrošināt novērtējumu sagatavošanu darbīgo vielu iekļaušanai Eiropā atļauto darbīgo vielu sarakstā un augu aizsardzības līdzekļu atļaušanai	2013.-2015.gads	VAAD		2013.gadā - novērtējumi par 25 augu aizsardzības līdzekļiem (tai skaitā 5 augu aizsardzības līdzekļiem kā ziņotāja dalībvalsts) un par divām darbīgajām vielām (pikolīnafenu un piridātu) atkārtotai iekļaušanai Eiropā atļauto darbīgo vielu sarakstā kā līdzziņotāja dalībvalsts; 2014.gadā - novērtējumi par 26 augu aizsardzības līdzekļiem (tai skaitā 5 augu aizsardzības līdzekļiem kā ziņotāja dalībvalsts); kā ziņotājai dalībvalstij uzsākt vienas darbīgās vielas (zoksamīda) novērtējumu un kā līdzziņotājai dalībvalstij uzsākt darbīgās vielas ciazofamīda novērtējuma gatavošanu atkārtotai iekļaušanai Eiropā atļauto darbīgo vielu sarakstā. 2015.gadā - novērtējumi par 27 augu aizsardzības līdzekļiem (tai skaitā 6 augu aizsardzības	2013.gadā novērtējumi tiek veikti no likumā par valsts budžetu kārtējam gadam piešķirtajiem valsts budžeta līdzekļiem. Nepieciešamais papildu finansējums iekļauts VAAD pieprasījumā jaunajām politikas iniciatīvām 2014.-2016.gadam budžeta programmā 27.00.00 "Augu veselība un augu aprites uzraudzība". 2014.g. - Ls 11913; 2015.g. 23826;

				līdzekļiem kā ziņotāja dalībvalsts); kā līdzziņotājai dalībvalstij uzsākt darbīgo vielu trineksapaka un tribenurona novērtējuma gatavošanu atkārtotai iekļaušanai Eiropā atļauto darbīgo vielu sarakstā	
3.1.2. Sekmēt atļauto augu aizsardzības līdzekļu nodrošinājumu "mazajiem lietojumiem"					
1. Sadarbojoties ar audzētājiem, apzināt un apkopot informāciju kombinācijā "kultūraugs un kaitīgais organisms", lai identificētu problēmas - trūkstošos augu aizsardzības līdzekļus konkrēta kaitīgā organisma ierobežošanai konkrētam kultūraugam	Līdz 2013.gada 31.decembrim	VAAD	NVO	Sagatavots kopsavilkums par mazo lietojumu problēmu Latvijā	No likumā par valsts budžetu kārtējam gadam piešķirtajiem valsts budžeta līdzekļiem.
2. Pamatojoties uz kopsavilkumu par mazajiem lietojumiem, pārskatīt Augu aizsardzības līdzekļu reģistru par iespēju paplašināt atļauto augu aizsardzības līdzekļu lietojumu	2013.- 2015.gads	VAAD		Katru gadu vismaz 3 augu aizsardzības līdzekļu atļaujas paplašinājums mazajam lietojumam (pēc ražotājfirmas iesniegumiem, ja ir pieejami pētījumi, novērtējuma sagatavošanu sedz iesnieguma iesniedzējs). 2014.un 2015.g. vismaz viena atļauja, ja ražotājfirmas nesniedz iesniegumus un Latvija (VAAD) pērk pētījumu rezultātus no kādas citas dalībvalsts audzētāju organizācijām - pētījumu īpašniecēm.	2013.gadā pasākums tiek veikts no likumā par valsts budžetu kārtējam gadam piešķirtajiem valsts budžeta līdzekļiem. Nepieciešamais finansējums augu aizsardzības līdzekļu papildu novērtējumu veikšanai, un pētījumu rezultātu iegādei 2014.un 2015.g. iekļauts VAAD pieprasījumā jaunajām politikas iniciatīvām 2014.-2016.gadam budžeta programmā 27.00.00 "Augu veselība un augu aprites uzraudzība". 2014.g. - Ls 23 000 2015.g. - Ls 23 000
3. Pamatojoties uz kopsavilkumu par mazajiem lietojumiem, pārskatīt Ziemeļu zonas un Centrālās zonas augu aizsardzības līdzekļu reģistrus;	2013.- 2015.gads	VAAD		Katru gadu vismaz 3 augu aizsardzības līdzekļiem atļauja mazajam lietojumam. Piemērojot savstarpējās atzīšanas procedūru,	2013.gadā pasākums tiek veikts no likumā par valsts budžetu kārtējam gadam piešķirtajiem valsts budžeta līdzekļiem. Nepieciešamais papildu finansējums 2014.un 2015.g.augu

sadarbība ar ražotājkompānijām, lai apzinātu iespēju piemērot savstarpējās atzīšanas procedūru				novērtējumu atļaujas izsniegšanai sedz iesnieguma iesniedzējs (ražotājfirma). 2014.un 2015.g. vismaz viena atļauja, ja ražotājfirmas nesniedz iesniegumus un Latvija (VAAD) pērk pētījumu rezultātus no kādas citas dalībvalsts audzētāju organizācijas - pētījumu īpašnieces.	aizsardzības līdzekļu papildu novērtējumiem un pētījumu iegādei, iekļauts VAAD pieprasījumā jaunajām politikas iniciatīvām 2014.-2016.gadam budžeta programmā 27.00.00 "Augu veselība un augu aprites uzraudzība". 2014.g. - Ls 23 000 2015.g. - Ls 23 000
3.2. Nodrošināta augu aizsardzības līdzekļu laišanas tirgū uzraudzība					
3.2.1.Nodrošināta augu aizsardzības līdzekļu izplatīšanas prasību ievērošana					
1. Kontrolēt augu aizsardzības līdzekļu izplatīšanu	2013.-2015.gads	VAAD		2013.gadā - 226 pārbaudes; 2014.gadā - 250 pārbaudes; 2015.gadā - 250 pārbaudes;	2013.g. pārbaudes tiek veiktas no likumā par valsts budžetu kārtējam gadam piešķirtajiem valsts budžeta līdzekļiem. Nepieciešamais papildu finansējums 2014.un 2015.g. iekļauts VAAD pieprasījumā jaunajām politikas iniciatīvām 2014.-2016.gadam budžeta programmā 27.00.00 "Augu veselība un augu aprites uzraudzība". 2014.g. - Ls 528 2015.g. - Ls 528;
2. Ņemt paraugus augu aizsardzības līdzekļu kvalitātes pārbaudei. Ņemt paraugu no nezināmas izcelsmes produkta	2013.-2015.gads	VAAD		2013.gadā - 13 paraugu; 2014.gadā - 40 paraugu; 2015.gadā - 40 paraugu;	2013.g. augu aizsardzības līdzekļu kontrolparaugu analīzes tiek veiktas no likumā par valsts budžetu kārtējam gadam piešķirtajiem valsts budžeta līdzekļiem. Nepieciešamais papildu finansējums 2014.un 2015.g. iekļauts VAAD pieprasījumā jaunajām politikas iniciatīvām 2014.-2016.gadam budžeta programmā 27.00.00 "Augu veselība un augu aprites uzraudzība". 2014.g. - Ls 27000 2015.g.- Ls 27000;
3.3. Profesionālo augu aizsardzības līdzekļu lietotāju, operatoru, pārdevēju un konsultantu apmācība					
3.3.1. Latvijā ir apmācīti augu aizsardzības līdzekļu lietotāji, operatori, pārdevēji					
1. Pārejas periodā uz jauno apmācības sistēmu	2013.gada 1.jūnijs	VAAD		Izsniegts 750 apliecību par augu aizsardzības	No likumā par valsts budžetu kārtējam gadam piešķirtajiem valsts

nodrošināt augu aizsardzības līdzekļu lietotāju apmācību saskaņā ar spēkā esošo kārtību				zināšanu minimuma apgušanu	budžeta līdzekļiem.
2. Profesionālo skolu programmās iekļaut mācību tematus par augu aizsardzības jautājumiem	Līdz 2015.gadam	IZM	ZM/VAAD	Papildinātas 10 programmas	No likumā par valsts budžetu kārtējam gadam piešķirtajiem valsts budžeta līdzekļiem.
3. Izveidot apmācītu augu aizsardzības līdzekļu lietotāju, operatoru, pārdevēju un konsultantu reģistru	Līdz 2013.gada 26.novembrim	VAAD		Izveidots apmācītu augu aizsardzības līdzekļu lietotāju, operatoru, pārdevēju un konsultantu reģistrs	No likumā par valsts budžetu kārtējam gadam piešķirtajiem valsts budžeta līdzekļiem.
3.4. Konsultāciju sistēmas pilnveidošana augu aizsardzības jomā					
3.4.1. Latvijā ir apmācīti konsultanti					
1. Pārejas periodā uz jauno apmācības sistēmu nodrošināt augu aizsardzības līdzekļu konsultantu apmācības saskaņā ar spēkā esošo kārtību.	Līdz 2013.gada 1.jūnijam	VAAD/LLKC/IAS		Izsniegts 10 konsultantu apliecību	No likumā par valsts budžetu kārtējam gadam piešķirtajiem valsts budžeta līdzekļiem.
3.5. Patērētāju aizsardzība					
3.5.1. Nodrošināti patērētājiem droši augkopības produkti					
1. Informēt sabiedrību par augu aizsardzības līdzekļu atlieku monitoringa rezultātiem, norādot gadījumus, kad maksimāli pieļaujamais augu aizsardzības līdzekļu atlieku daudzums ticis pārsniegts vietējās izcelsmes, Eiropas Savienības un no trešajām valstīm ievestajā augā un augu produktos	2013.-2015.gads	PVD, ZM		Sagatavots ziņojums par augu aizsardzības līdzekļu atlieku monitoringa rezultātiem	No likumā par valsts budžetu kārtējam gadam piešķirtajiem valsts budžeta līdzekļiem.
3.6. Pasākumi ūdens, vides un dzeramā ūdens aizsardzībai					
3.6.1. Nodrošināt ūdens vides un dzeramā ūdens aizsardzību					
1. Informēt sabiedrību par virszemes un pazemes ūdeņu, kā arī dzeramā ūdens monitoringa rezultātiem.	2014.-2015.gads	VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs" (<i>Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija</i>) un Veselības inspekcija (<i>Veselības ministrija</i>)		Ikgadējais pārskats par Latvijas ūdeņu stāvokli, kurā tiek ietverta informācija par monitoringa rezultātiem, saskaņā ar normatīvajiem aktiem par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti.	No likumā par valsts budžetu kārtējam gadam piešķirtajiem valsts budžeta līdzekļiem
3.8. Nodrošināts augu aizsardzības līdzekļu salīdzinošais novērtējums					
3.8.1. Nodrošināt iespēju lietot videi mazāk bīstamus augu aizsardzības līdzekļus					

1. Veikt augu aizsardzības līdzekļu salīdzinošo novērtējumu	2014.-2015.gads	VAAD		Katru gadu novērtēti 20 līdzekļi	No likumā par valsts budžetu kārtējam gadam piešķirtajiem valsts budžeta līdzekļiem.
3.9. Neķīmisku augu aizsardzības līdzekļu izmantošana					
3.9.1. Nodrošināta iespēja lietot neķīmiskos augu aizsardzības līdzekļus					
1. Apzināt Ziemeļu un Centrālās zonas dalībvalstīs atļautos mikrobioloģiskos un dzīvos organismus saturošos augu aizsardzības līdzekļus	Līdz 2013.gada 1.jūlijam	VAAD		Apkopota informācija	No likumā par valsts budžetu kārtējam gadam piešķirtajiem valsts budžeta līdzekļiem.
2. Sazināties ar mikrobioloģisko augu aizsardzības līdzekļu reģistrācijas īpašniekiem par iespēju piemērot augu aizsardzības līdzekļu savstarpējās atzīšanas procedūru	Līdz 2014.gada 31.decembrim	VAAD		Piemērojot citas valsts augu aizsardzības līdzekļu reģistrācijas atzīšanas procedūru, izsniegtas atļaujas 5 mikroorganismus saturošu augu aizsardzības līdzekļu laišanai tirgū un lietošanai	Nepieciešamais finansējums augu aizsardzības līdzekļu papildu novērtējumiem un papildinformācijas iegūšanai 2014.g. iekļauts VAAD pieprasījumā jaunajām politikas iniciatīvām 2014.-2016.gadam budžeta programmā 27.00.00 "Augu veselība un augu aprites uzraudzība". 2014.g. - Ls 5000
3.10. Pasākumi sabiedrības informēšanai, izpratnes veicināšanai par augu aizsardzības līdzekļu lietošanu					
3.10.1. Sabiedrība ir informēta par augu aizsardzības līdzekļu lietošanu					
1. Iesaistot NVO, izstrādāt sabiedrības informēšanas programmu	2013.gada 31.decembris	VAAD		Apstiprināta sabiedrības informēšanas programma	No likumā par valsts budžetu kārtējam gadam piešķirtajiem valsts budžeta līdzekļiem.
2. Informēt sabiedrību par augu aizsardzības līdzekļu lietošanu un kaitīgo organismu ierobežošanu	2013.-2015.gads	VAAD/ LAALRUTA/ / LLKC		Dalība publiskos pasākumos un plašākas sabiedrības informēšana par augu aizsardzības līdzekļu lietošanu. Informatīvu bukletu izdošana par augu aizsardzības līdzekļu lietošanu	No likumā par valsts budžetu kārtējam gadam piešķirtajiem valsts budžeta līdzekļiem.
3. Monitorings, trūkumu identificēšana (individuālo aizsardzības līdzekļu nelietošana darbā ar augu aizsardzības līdzekļiem, noliktavās u.c.)	2013.-2015.gads	VAAD/ LAALRUTA		Atkārtota lauksaimnieku aptauju veikšana par individuālo aizsardzības līdzekļu lietošanu darbā ar augu aizsardzības līdzekļiem pēc iepazīšanās ar augu aizsardzības līdzekļu drošu lietošanu	No likumā par valsts budžetu kārtējam gadam piešķirtajiem valsts budžeta līdzekļiem.
4. Organizēt informatīvo kampaņu lauksaimniekiem	2013.-2015.gads	VAAD LAALRUTA/		Informācijas sagatavošana, lauksaimnieku, iesaistīto	No likumā par valsts budžetu kārtējam gadam piešķirtajiem valsts budžeta līdzekļiem

par nelegālo un viltoto augu aizsardzības līdzekļu kaitīgumu				organizāciju un struktūru informēšana un apmācīšana par viltotiem un nelegāliem augu aizsardzības līdzekļiem. Piedalīšanās publiskos pasākumos	
3.11. Izveidota un nodrošināta augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtu pārbaužu sistēma					
3.11.1. Profesionālie augu aizsardzības līdzekļu lietotāji lieto pārbaudītas augu aizsardzības lietošanas iekārtas					
1. Izstrādāta metodika augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtu pārbaudei	2013.gada 1.jūlijs	VAAD		Apstiprināta metodika	No likumā par valsts budžetu kārtējam gadam piešķirtajiem valsts budžeta līdzekļiem.
2. Veikt augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtu pārbaužu veicēju sertificēšanu	2013.- 2015.gads	VAAD		Sertificēti 3 pārbaužu veicēji	No likumā par valsts budžetu kārtējam gadam piešķirtajiem valsts budžeta līdzekļiem.
3. Uzraudzīt augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtu pārbaužu veicējus	2013.- 2015.gads	VAAD		Gadā 6 pārbaudes	No likumā par valsts budžetu kārtējam gadam piešķirtajiem valsts budžeta līdzekļiem.
4. Apsēkot situāciju valstī par rokas un uz muguras pārnēsājamo smidzinātāju izmantošanu profesionālai lietošanai	Līdz 2015.gada 31.decembrim	VAAD		Pieņemts lēmums par grozījumu izdarīšanu esošajos normatīvajos aktos attiecībā uz izņēmumiem augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtu pārbaudēs	No likumā par valsts budžetu kārtējam gadam piešķirtajiem valsts budžeta līdzekļiem.
5. Pārbaudīt augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtas	2013.- 2015.gads	Pārbaudes veicējs		2014.gads - 2000 iekārtu; 2015.gads - 2000 iekārtu;	No likumā par valsts budžetu kārtējam gadam piešķirtajiem valsts budžeta līdzekļiem.
3.13. Drošas darbības ar augu aizsardzības līdzekļiem					
3.13.1. Sekmēt profesionālo un neprofesionālo augu aizsardzības līdzekļu lietotāju zināšanas par drošu augu aizsardzības līdzekļu lietošanu					
1. Informēt sabiedrību par augu aizsardzības līdzekļu lietošanu (ietverti labas augu aizsardzības prakses principi)	2013.gads	VAAD LAALRUTA		Izdota Aizsardzības līdzekļu lietotāja rokasgrāmata	No likumā par valsts budžetu kārtējam gadam piešķirtajiem valsts budžeta līdzekļiem. Projektā "Par augu aizsardzības līdzekļu drošu lietošanu - <i>SUI</i> (<i>Safe Use Initiative</i>)" 2013.gadā veikta skrejlapu maketēšana un drukāšana, plakāta un

					rokasgrāmatas dizains, maketēšana un drukāšana, tulkošana, izmantoti fotogrāfa pakalpojumi, iegādāti cimdi - Ls 4880
2. Informēt sabiedrību par augu aizsardzības līdzekļu drošu lietošanu cilvēkam un videi	2013.gads	VAAD LAALRUTA		Izdots viens plakāts ar 12 galvenajiem pamatprincipiem par augu aizsardzības līdzekļu drošu lietošanu cilvēkam un videi	No likumā par valsts budžetu kārtējam gadam piešķirtajiem valsts budžeta līdzekļiem. Projektā "Par augu aizsardzības līdzekļu drošu lietošanu - <i>SUI</i> (<i>Safe Use Initiative</i>)" 2013.gadā izdots plakāts
3. Nacionālais veselības dienests pēc pieprasījuma sniedz statistisko informāciju par saindēšanās gadījumiem ar pesticīdiem - augu aizsardzības līdzekļiem - un dienests to publisko savā tīmekļa vietnē	2013.- 2015.gads	VAAD/NVD		Katru gadu publicēta informācija par saindēšanās gadījumiem ar pesticīdiem - augu aizsardzības līdzekļiem	No likumā par valsts budžetu kārtējam gadam piešķirtajiem valsts budžeta līdzekļiem.
3.14. Nodrošināta augu aizsardzības līdzekļu lietošanas kontrole					
3.14.1. Panākt augu aizsardzības līdzekļu lietošanas prasību ievērošanu					
1. Organizēt informatīvas kampaņas, lai profesionālos augu aizsardzības līdzekļu lietotājus informētu par normatīvo aktu prasībām	2013.- 2015.gads	VAAD		Bukleti, semināri, piedalīšanās publiskos pasākumos	2013.g. darbības tiek veiktas no likumā par valsts budžetu kārtējam gadam piešķirtajiem valsts budžeta līdzekļiem. Nepieciešamais papildu finansējums 2014.un 2015.g. iekļauts VAAD pieprasījumā jaunajām politikas iniciatīvām 2014.-2016.gadam budžeta programmā 27.00.00 "Augu veselība un augu aprites uzraudzība". 2014.g. - Ls 5000 2015.g. - Ls 5000;
2. Kontrolēt augu aizsardzības līdzekļu lietošanu (tajā skaitā īpaši aizsargājamās dabas teritorijās)	2013.- 2015.gads	VAAD		2013.gadā - 1000 pārbaudes; 2014.gadā - 1250 pārbaudes. 2015.gadā - 1250 pārbaudes	2013.g. pārbaudes tiek veiktas no likumā par valsts budžetu kārtējam gadam piešķirtajiem valsts budžeta līdzekļiem Nepieciešamais papildu finansējums 2014.un 2015.g. iekļauts VAAD pieprasījumā jaunajām politikas iniciatīvām 2014.-2016.gadam budžeta programmā 27.00.00 "Augu veselība un augu aprites uzraudzība". 2014.g. - Ls 5500 2015.g. - Ls 5500;
3. Ņemt augu un augu produktu paraugus	2013.- 2015.gads	VAAD		2013.gadā - 50 paraugu 2014.gads - 100	2013.g. augu, augu produktu kontrolparaugu analīzes tiek veiktas no

				paraugu 2015.gads -100 paraugu	likumā par valsts budžetu kārtējam gadam piešķirtajiem valsts budžeta līdzekļiem Nepieciešamais papildu finansējums 2014.un 2015.g. iekļauts VAAD pieprasījumā jaunajām politikas iniciatīvām 2014.-2016.gadam budžeta programmā 27.00.00 "Augu veselība un augu aprites uzraudzība". 2014.g. - Ls 12 500 2015.g. - Ls 12 500
3.15. Pasākumi integrētās augu aizsardzības vispārējo principu ieviešanai					
3.15.1. Ieviest integrētās augu aizsardzības vispārējos principus					
1. Radīt iespēju profesionālajiem augu aizsardzības līdzekļu lietotājiem gūt zināšanas par integrētās augu aizsardzības principu īstenošanu praksē	2013.- 2015.gads	ZM/LLKC/ VAAD		Izveidotas integrētās augu aizsardzības demonstrējuma saimniecības	ES finansējums
2. Sagatavot Ministru kabineta noteikumu projektu "Grozījumi Ministru kabineta 2011. gada 13.decembra noteikumos Nr.950 "Augu aizsardzības līdzekļu lietošanas noteikumi" lai ieviestu integrētās augu aizsardzības prasības	2014.gada 1.janvāris	VAAD/ZM		Valsts kancelejā iesniegts Ministru kabineta noteikumu projekts	No likumā par valsts budžetu kārtējam gadam piešķirtajiem valsts budžeta līdzekļiem.
3.16. Nelegālo un viltoto augu aizsardzības līdzekļu izplatības mazināšana					
3.16.1. Novērst nelegālo augu aizsardzības līdzekļu izplatīšanu un lietošanu Latvijā					
1. Noskaidrot Latvijā iespējamo nelegālo augu aizsardzības līdzekļu izplatīšanas un lietošanas apjomu	2014.gads	ZM/VAAD/ LAARUTA		Pētījums par nelegālo un viltoto augu aizsardzības līdzekļu izmantošanu Latvijā	Nepieciešamais papildu finansējums 2014.g. iekļauts VAAD pieprasījumā jaunajām politikas iniciatīvām 2014.-2016.gadam budžeta programmā 27.00.00 "Augu veselība un augu aprites uzraudzība". 2014.g. - Ls 9990
2. Pārbaužu sistēmas uzlabošana kravu muitošanas vietās, augu aizsardzības līdzekļu iekļaušana muitas riska izvērtēšanas sistēmās	Līdz 2013.gada 31.decembrim	VID, PVD, VAAD		Noslēgts sadarbības līgums starp VID, PVD un VAAD	No likumā par valsts budžetu kārtējam gadam piešķirtajiem valsts budžeta līdzekļiem.
3.17. Indikatori augu aizsardzības līdzekļu lietošanas ietekmes izvērtēšanai					
3.17.1. Izveidot sistēmu augu aizsardzības līdzekļu lietošanas ietekmes izvērtēšanas indikatoru aprēķināšanai					
1. Nodrošināt statistikas datu	2013.- 2015.gads	VAAD /Centrālā		Iegūta informācija par lietotajiem un	Statistikas datu vākšana par izplatītajiem augu

vākšanu par izlietotajiem un izplatītajiem augu aizsardzības līdzekļiem		statistikas pārvalde		izplatītajiem augu aizsardzības līdzekļiem valstī	aizsardzības līdzekļiem 2013., 2014., 2015.gadā tiks nodrošināta no likumā par valsts budžetu kārtējam gadam piešķirtajiem valsts budžeta līdzekļiem. Statistikas datu vākšana par izlietotajiem augu aizsardzības līdzekļiem saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2009.gada 25.novembra Regulas (EK) Nr. 1185/2009 prasībām 2013.-2015.gadā notiks 2014.gadā. Statistikas datu vākšanas nodrošināšanai par izlietotajiem augu aizsardzības līdzekļiem finansējums 2014.gadā tiek plānots Centrālās statistikas pārvaldes budžetā un VAAD tiek pārdalīts transferta maksājuma veidā atbilstoši darba apjomam (2014.gadā plānotais finansējums Ls 23 000)
2. Statistikas datu analīze	2013.-2015.gads	VAAD		Pārskats par augu aizsardzības izplatītajiem un izlietotajiem daudzumiem	No likumā par valsts budžetu kārtējam gadam piešķirtajiem valsts budžeta līdzekļiem.
3. Veicot uzraudzības pasākumus, apkopot nepieciešamos datus indikatoru aprēķināšanai	2013.-2015.gads	VAAD		Valstī ir pieejama informācija par augu aizsardzības līdzekļu lietošanu	2013.gadā - no likumā par valsts budžetu kārtējam gadam piešķirtajiem valsts budžeta līdzekļiem. Nepieciešamais papildu finansējums 2014. un 2015.g. iekļauts VAAD pieprasījumā jaunajām politikas iniciatīvām 2014.-2016.gadam budžeta programmā 27.00.00 "Augu veselība un augu aprītes uzraudzība". 2014.g. - Ls 4961 2015.g. - Ls 4961

Nepieciešamais papildu finansējums 2014. un 2015.gadam: tā detalizēts aprēķins, finansējuma avots

VAAD nepieciešamais papildu finansējums 2014. un 2015.gadam, tā detalizēts aprēķins, finansējuma avots

Nr.p.k.	Uzdevumi mērķa sasniegšanai	2014.g., Ls	2015.g., Ls	Aprēķins, finansējuma avots
3.1.1.	1. Nodrošināt novērtējumu sagatavošanu darbīgo vielu iekļaušanai Eiropā atļauto darbīgo vielu sarakstā un augu aizsardzības līdzekļu atļaušanai	11 913	11 913	Lai nodrošinātu uzdevuma izpildi, 2014.gadā nepieciešama 1 jauna amata vieta (efektivitātes eksperts, amatu saime un līmenis 10 III), atlīdzība: Ls 800*12 mēneši+24,09% = Ls 11 913
			11913	2015.g. 1 jauna amata vieta (toksikoloģijas eksperts, amatu saime un līmenis 10 III), atlīdzība: Ls 800*12 mēneši+24,09% = Ls 11 913
	Pamatojoties uz kopsavilkumu par mazajiem lietojumiem,			

3.1.2.2.	pārskatīt Augu aizsardzības līdzekļu reģistru par iespēju paplašināt atļauta augu aizsardzības līdzekļa lietojumu	23000	23 000	Iespēja pirkt citu dalībvalstu audzētāju organizāciju veikto pētījumu rezultātus no pētījumu īpašnieka: apzināta viena augu aizsardzības līdzekļa pētījuma rezultātu cena - vidēji ap Ls 23 000
3.1.2.3.	Pamatojoties uz kopsavilkumu par mazajiem lietojumiem, pārskatīt Ziemeļu zonas un Centrālās zonas augu aizsardzības līdzekļu reģistrus; sadarbība ar ražotājkompānijām, lai apzinātu iespēju piemērot savstarpējās atzīšanas procedūru	23000	23000	Iespēja pirkt citu dalībvalstu audzētāju organizāciju veikto pētījumu rezultātus no pētījumu īpašnieka: apzināta viena augu aizsardzības līdzekļa pētījuma rezultātu cena - vidēji ap Ls 23 000
3.2.1.1.	Kontrolēt augu aizsardzības līdzekļu izplatīšanu	528	528	Vienas pārbaudes izmaksas - vidēji Ls 22. Vecākā inspektora (amatu saime un līmenis 26.3.III) atlīdzība par 1 stundu - Ls 5,21 (Ls 698/166,25 +24,09% = Ls5,21. Vidēji 1 pārbaudei nepieciešamas 3,5 stundas (Ls 5,21* 3,5 h = Ls 18,24). Vidējais attālums līdz pārbaudes vietai 25 km. Nepieciešamais degvielas daudzums turp un atpakaļ (50 km) ir 4,25 litri. Pieņemot, ka degvielas cena ir Ls 1,0 par litru, degviela vienai pārbaudei Ls 4,25. Kopā pārbaudei Ls18,24+Ls 4,25 = Ls 22. Salīdzinot ar 2013.gadu, 2014.un 2015.gadā papildus plānotas 24 pārbaudes. (24 pārbaudes*Ls 22 = Ls 528).
3.2.1.2.	Ņemt paraugus augu aizsardzības līdzekļu kvalitātes pārbaudei. Ņemt paraugu no nezināmas izcelsmes produkta	27000	27000	Vidēji viena augu aizsardzības līdzekļa kontroles parauga analīzes Ls 1000. Salīdzinot ar 2013.gadu, 2014. un 2015.gadā plānotas papildu 27 augu aizsardzības līdzekļu kontrolparaugu analīzes (27 paraugi*Ls 1000 = Ls 27 000) Saskaņā ar 2011. un 2012.gadā veiktajiem iepirkumiem par augu aizsardzības līdzekļu kontrolparaugu analīzēm akreditētā laboratorijā ar akreditētām metodēm, pēc kuriem noslēgti līgumi par pakalpojuma sniegšanu, vidēji viena parauga analīzes ir Ls 1000 (atkarībā no līdzekļa sastāvā iekļautajām darbīgajām vielām).
3.9.1.2.	Sazināties ar mikrobioloģisko augu aizsardzības līdzekļu reģistrācijas īpašniekiem par iespēju piemērot augu aizsardzības līdzekļu savstarpējās atzīšanas procedūru	5000		Viens novērtējums, piemērojot savstarpējās atzīšanas procedūru, vienam augu aizsardzības līdzeklim - vidēji Ls 1000. Vecākā referenta (amatu saime un līmenis 10 III) atlīdzība par 1 stundu Ls 5,21 (Ls 698/166,25 +24,09% = Ls 5,21). Viena novērtējuma sagatavošanai nepieciešams 4 dažādu ekspertu vienlaicīgs darbs 6 darba dienas (6 dienas*4 darbinieki *8 h = 192 h). 192 h*Ls 5,21 = Ls 1000. 2014.gadā plānots veikt 5 augu aizsardzības līdzekļu novērtējumus, piemērojot savstarpējās atzīšanas procedūru
3.14.1.1.	Organizēt informatīvas kampaņas, lai profesionālos augu aizsardzības līdzekļu lietotājus informētu par normatīvo aktu prasībām	5000	5000	Bukleti (Ls 0,10*10 000 eksemplāru = Ls 1000). Semināri (telpu noma, aprīkojuma noma - vid. Ls 100, plānots pa 5 semināriem 5 reģionos. Ls 100*5*5= Ls 2500). Piedalīšanās publiskos pasākumos, informācija plašsaziņas līdzekļos - Ls 1500. 25 sludinājumi reģionālajos laikrakstos par semināriem *Ls 40 par 1 sludinājumu = Ls 1000. 3 Augu aizsardzības departamenta speciālistu izbraukumi uz reģionālajiem semināriem - komandējumu izdevumi - dienas nauda Ls 4*3 speciālisti*25 semināri = Ls 300; degviela vidēji 2375 km (vidēji turp un atpakaļ 95 km 1 semināram) nepieciešama 200 litri jeb Ls 200.
				Vienas pārbaudes izmaksas vidēji Ls 22. Vecākā inspektora (amatu saime un līmenis 26.3.III) atlīdzība par 1 stundu Ls 5,21 (Ls 698/166,25 +24,09%=Ls5,21. Vidēji 1 pārbaudei nepieciešamas 3,5 stundas (Ls5,21* 3,5 h=Ls 18,24). Vidējais attālums līdz pārbaudes vietai 25 km. Nepieciešamā degviela turp, atpakaļ 50 km ir

3.14.1.2.	Kontrolēt augu aizsardzības līdzekļu lietošanu (tajā skaitā īpaši aizsargājamās dabas teritorijās)	5500	5500	4,25 litri. Pieņemot, ka degvielas cena ir Ls 1,0 par litru, degviela vienai pārbaudei Ls 4,25. Kopā pārbaudei Ls 18,24 + Ls 4,25 = Ls 22. Salīdzinot ar 2013. gadu, papildus plānotas 250 pārbaudes (250 pārbaudes * Ls 22 = Ls 5500)
3.14.1.3.	Ņemt augu un augu produktu paraugus	12500	12500	Vidēji viena augu, augu produkta kontroles parauga analīzes cena augu aizsardzības līdzekļa atlieku noteikšanai ir Ls 250. Salīdzinot ar 2013. gadu, 2014. un 2015. gadā plānotas papildu 50 augu, augu produktu kontrolparaugu analīzes (50 paraugu * Ls 250 = Ls 12500). Saskaņā ar 2011. un 2012. gadā veiktajiem iepirkumiem par augu aizsardzības līdzekļu atlieku noteikšanu augu un augu produktu paraugos akreditētā laboratorijā ar akreditētām metodēm, pēc kuriem noslēgti līgumi par pakalpojuma sniegšanu, vidēji viena parauga analīzes ir Ls 250 (atkarībā no nosakāmajām darbīgajām vielām)
3.16.1.1.	Noskaidrot Latvijā iespējamo nelegālo augu aizsardzības līdzekļu izplatīšanas un lietošanas apjomu	9990		2014. gadā plānots veikt vismaz 45 operatīvās pārbaudes (5 reģionos pa 9 pārbaudēm katrā, Ls 22 * 45 = Ls 990); 9 augu aizsardzības līdzekļu kontroles paraugi akreditētā laboratorijā ar akreditētām metodēm, par kurām pēc iepirkuma noslēgs līgums par pakalpojumu, ir Ls 9000 (Ls 1000 * 9 = Ls 9000.)
3.17.1.3.	Veicot uzraudzības pasākumus, apkopot nepieciešamos datus indikatoru aprēķināšanai	4961	4961	Izveidot un publiskot datubāzi par augu aizsardzības līdzekļu lietošanas pārbažu rezultātiem Kultūraugu uzraudzības valsts informācijas sistēmā (2014. un 2015. gadā datubāzes izveidei kā ārpakalpojums pa 205 cilv. st * Ls 20 + PVN 21% = Ls 4961
	Kopā VAAD	128392	125315	Nepieciešamais papildu finansējums 2014. un 2015. g. iekļauts VAAD pieprasījumā jaunajām politikas iniciatīvām 2014.-2016. gadam budžeta programmā 27.00.00 "Augu veselība un augu aprites uzraudzība".

Zemkopības ministre *L. Straujuma*